

GŁOS

KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Nr 30/2011 (2421) Rok LIII 28.8-4.9.2011

*Pójdź, dziecię!
ja cię uczyć każę!*

czyli...

**koniec wakacji
i trzeba iść do szkoły**

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Ośrodki Polskiej Misji Katolickiej we Francji zapraszają na jesienny czas

Domy PMK, zarządzane przez Stowarzyszenie Concorde, prowadzone są przez wspólnoty zakonne, a o ich standard zabiega wyspecjalizowany personel. Wszystkie nasze Ośrodki dają możliwość różnorodnego rodzaju pobytów: od kilkudniowych do ty-

godniowych czy nawet dłuższych. Przystępne ceny pozwalają na korzystanie z ich propozycji wszystkim zainteresowanym. W niektórych przypadkach Stowarzyszenie udziela zniżek, a nawet przyjmuje nieodpłatnie znajdujących się w trudnej sytuacji.

Pobyt w Lourdes - Polski Dom Pielgrzyma

Dom «Bellevue», położony na zboczu wzgórza dominującego nad sanktuarium Maryjnym, prowadzony jest przez siostry Najświętszej Rodziny z Nazaretu. W ciszy i pośród otaczającej zieleni, z widokiem na pasmo Pirenejów można wypocząć, spędzić czas na medytacji i modlitwie. Dom dysponuje pokojami dla osób niepełnosprawnych. Maison de la Mission Catholique Polonaise BELLEVUE - Route de Bartrès, 65100 Lourdes; tel.: 05 62 94 91 82, fax 05 62 42 08 75; pmk-lourdes@club-internet.fr; www.lourdes.mission-catholique-polonaise.fr

Pobyt w regionie paryskim - La Ferté sous Jouarre

Dom PMK, położony 45 km od Paryża, jest idealnym miejscem na wypoczynek, dni skupienia, rekolekcje czy seminaria. Przyjmuje osoby (indywidualnie) oraz grupy pielgrzymkowe i turystyczne. Duże sale, piękne parkowe otoczenie, pozwalają na organizację różnych uroczystości rodzinnych oraz przeżywanie świąt w serdecznej polskiej atmosferze. Maison de la Mission Catholique Polonaise - 31, rue d'Hugny, 77260 La Ferté sous Jouarre, tél./ fax 01 60 22 03 76; e-mail: pmk.laferte@free.fr, www.maisons.mission-catholique-polonaise.fr

Pobyt na Korsyce - Dom św. Jacka

Położony w pięknym parku oliwnym, 2 km od morza i 6 km od Bastii na Cap Corse, Dom św. Jacka przyjmuje przez cały rok zorganizowane grupy rekolekcyjne, grupy turystyczne oraz wszystkie osoby pragnące wypoczynku i ucieczki od hałasu dnia powszedniego. Przyjmuje gości z okazji świąt. Cieszy się sympatią miejscowej społeczności korsykańskiej, z którą organizuje wspólne uroczystości. Maison Saint Hyacinthe - 20200 Santa Maria Di Lota, Lieu Dit Miomo BASTIA; tél.: 04 95 33 28 29 e-mail: mshcorse@aol.com; www.maison-saint-hyacinthe.com

Pobyt w Bretanii - Dinard - Willa «La Vistule»

Willa ta jest charakterystycznym przykładem rezydencji nadmorskiej z końca 19. wieku. Jest ona własnością Towarzystwa Historyczno-Literackiego. Od czerwca 2007 r., po generalnym remoncie i starannym unowocześnieniu wnętrza, willa jest zarządzana przez Stow. Concorde. Villa «La Vistule» - 5, rue de la Vistule; 35800 Dinard; tél. 02 99 46 71 71; e-mail: la.villa.vistule@onet.eu; www.lavistule.mission-catholique-polonaise.fr

Pobyt w Sologne - La Ferté Imbault

Dom Bożego Miłosierdzia, położony 199 km od Paryża, przyjmuje na odpoczynek krótszy i dłuższy. Ksiądz zajmujący się Apostolstwem Miłosierdzia Bożego, organizuje rekolekcje, konferencje, nowenny dla osób i grup. Dom dysponuje pokojami dla niepełnosprawnych. Maison de la Misericorde Divine - Rothere, 41300 la Ferté Imbault; tél. 02 54 96 20 28; 01 55 35 32 32; e-mail: pmk@club-internet.fr; maisondelamisericordedivine@onet.eu

Telegram z... korka

Nie ma raćy - wracamy do rzecz ywistości. Bo przełom sierpnia i września to czas powrotów. Z Hiszpanii i Koryki, z Normandii i Lazurowego Wybrzeża; ze słonecznych urłków, i wakacyjnej beztroski. A przede wszystkim z nasza... Polski! Mamy po drodze wierzły, wrzosowiska i olatujące - tak jak i my - migrujące ptaki. I wszędzie trwa wzmożony, podnityowany ruch - w pociągach, na lotniskach i na autostradach; w autobusach i na dworcach. I tylko o święcie

smi je się cichaczem babie lato. Paki jem y w po: piechu za małe wializki, ubarwione w pomnienią, przemoczone tego lata swety i ruszamy do... domów. Tylko gdzie są te nasze prawdziwe domy? Czy jeszcze tam, wśród mazowieckich przajazzy z dzieciństwa, na rodzinnych fotografach z Warwalem w tle, i w szeleszczącej polszczyźnie nostalgii? Czy już tu - gdzieś na jednym z tysięcy polskich wyspek na emigracyjnym oceanie obcych ulic i miast, gdzie jednak... rodzinny dom i pokój naszych dzieci? Dla ich co przemierzają wciąż i od lat, tam i z powrotem, w przestrzeni, i w myślach, tę samą drogę i tysięcy kilometrów, rozstań, rozdwojenia jaźni i tęsknot pytania te wciąż pojawiają się od nowa i pewnie zawsze pozostaną bez dobrego powiedzi. Ktoś trąbi z iytu i mruga światłami - trzeba się ocknąć, bo ruszamy - pomatu, jak to w korku! P.O.

-JEŚLI CHODZI O MODERNIZACJĘ
I ROZWÓJ SIŁ PRÓMYŚLANYCH
TO URUCHOMIŁIŚMY WSZYSTKIE
MOCE PRODUKCYJNE NASZYCH
WYTWÓRCÓW DRZWI OD STODOLY...

rys. Leszek Biernacki

Z SATYRYCZNEJ TEKI L.B.

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Matka Boża Siewna - str. 5
- | Przypowieśka nie tylko o świnkach - str. 7
- | Wielki Nieznany - str. 8
- | Les martyrs de l'Église - str. 11
- | Płonące Wyspy - str. 13

Brytyjska lekcja

Bogdan Usowicz

Podczas zamieszek, które wybuchły początkowo w Londynie, a potem w innych angielskich miastach, zginęło pięć osób. Wyrządzone szkody wstępnie ocenia

się na ponad 120 mln funtów. Dotąd zatrzymano ponad 1700 osób, a prawie 600 postawiono zarzuty szabrowania i chuligaństwa. Mamy nawet „polski akcent” ruchów. Zdjęcie Polki, która skacze z płonącego budynku w londyńskiej dzielnicy Croydon prosto w ręce czekających na ulicy ludzi, obiegło cały świat i stało się symbolem tychże zamieszek w stolicy Wielkiej Brytanii. Polka opowiada - „Nigdy nie widziałam nic podobnego w Polsce. Polacy ciężko pracują i szanują cudzą własność. Wierzą, że na życie zarabia się pracą a nie kradzieżą. Jeśli chcesz mieć ładne ubrania czy nowy telewizor, to nie rozbijasz sklepowych okien, tylko pracujesz i zarabiasz na te rzeczy, a potem za nie płacisz.” Odmienne kultura? Chyba już tak...

Zamieszki w Wielkiej Brytanii nie są już w Europie czymś wyjątkowym.

Wystarczy przypomnieć podobne wydarzenia z 2005 roku na przedmieściach Paryża, starcia policji z emigrantami we Włoszech, itd. Wszędzie tam wystarcza mała iskra, głównie na styku kontaktów policji ze społeczeństwem, by wybuch ciałkiem poważny pożar. Podobieństwo sytuacji polega też na tym, że wszystkie te kraje przez lata otwierały się na emigrację. Zdolności adaptacyjne państwa zostały tymczasem ograniczone przez kryzys ekonomiczny, niewydolność systemu oświatowego, czy problemy z własną tożsamością kulturową. System asymilacji przestał się sprawdzać.

Są i różnice. W Wielkiej Brytanii istnieje napięcie pomiędzy poszczególnymi grupami etnicznymi - np. muzulmanami a silną kolonią z Jamajki.

ciąg dalszy na str. 6...

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Rok (56,60 €) Pół roku (30,30 €) Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) Miesiąc (5 €) PDF/e-mail (49,90 €)

Imię i nazwisko: _____ Telefon: _____

Adres: _____

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki - Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris - Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka - rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles - CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki - Commerzbank Hannover - BLZ 250 400 66 - konto n°791177900

KUPON
PRENUMERATY

LITURGIA SŁOWA

XXII niedziela zwykła, rok A

PIERWSZE CZYTANIE

Jr 20,7–9

Czytanie z Księgi proroka Jeremiasza

Uwiodłeś mnie, Panie, a ja pozwoliłem się uwieść; ujarzmiłeś mnie i przemogłeś. Stałem się codziennym pośmiewiskiem, wszyscy mi urągają. Albowiem ilekroć mam zabierać głos, muszę obwieszczać: „Gwałt i ruina!”. Tak, słowo Pana stało się dla mnie każdego dnia zniewagą i pośmiewiskiem. I powiedziałem sobie: „Nie będę Go już wspominał ani mówił w Jego imię”. Ale wtedy zaczął trawić moje serce jakby ogień nurtujący w moim ciele. Czyniłem wysiłki, by go stłumić, lecz nie potrafiłem.

DRUGIE CZYTANIE

Rz 12,1–2

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Rzymian

Proszę was, bracia, przez miłosierdzie Boże, abyście dali ciała swoje na ofiarę żywą, świętą, Bogu przyjemną, jako wyraz waszej rozumnej służby Bożej. Nie bierzcie więc wzoru z tego świata, lecz przemieniajcie się przez odnawianie umysłu, abyście umieli rozpoznać, jaka jest wola Boża: co jest dobre, co Bogu przyjemne i co doskonałe.

EWANGELIA

Mt 16,21–27

Słowa Ewangelii według świętego Mateusza

Jezus zaczął wskazywać swoim uczniom na to, że musi iść do Jerozolimy i wiele wycierpieć od starszych i arcykapłanów, i uczonych w Piśmie; że będzie zabity i trzeciego dnia zmartwychwstać. A Piotr wziął Go na bok i począł robić Mu wyrzutę: „Panie, niech Cię Bóg broni! Nie przyjdzie to nigdy

na Ciebie”. Lecz On odwrócił się i rzekł do Piotra: „Zejdź Mi z oczu, szatanie! Jesteś Mi zawadą, bo nie myślisz o tym, co Boże, ale o tym, co ludzkie”. Wtedy Jezus rzekł do swoich uczniów: „Jeśli kto chce pójść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech weźmie krzyż swój i niech Mnie naśladuje. Bo kto chce zachować swoje życie, straci je; a kto straci swe życie z mego powodu, znajdzie je. Albowiem Syn Człowieczy przyjdzie w chwale Ojca swego razem z aniołami

Albo co da człowiek w zamian za swoją duszę? Albowiem Syn Człowieczy przyjdzie w chwale Ojca swego razem z aniołami swoimi, i wtedy odda każdemu według jego postępowania”. □

LITURGIA SŁOWA

XXIII niedziela zwykła, rok A

PIERWSZE CZYTANIE

Ez 33,7–9

Czytanie z Księgi proroka Ezechiela'

To mówi Pan: „Ciebie, o synu człowieczy, wyznaczylem na stróża domu Izraela, abyś słysząc z mych ust napomnienia, przestrzegał ich w moim imieniu. Jeśli do występnego powiem: »Występny musi umrzeć«, a ty nic nie mówisz, by występnego sprowadzić z jego drogi, to on umrze z powodu swej przewiny, ale odpowiedzialnością za jego śmierć obarczę ciebie. Jeśli jednak ostrzegłeś występного, by odstąpił od swojej drogi i zawrócił, on jednak nie odstępuje od swojej drogi, to on umrze z własnej winy, ty zaś ocaliłeś swoją duszę”.

DRUGIE CZYTANIE

Rz 13,8–10

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Rzymian

Bracia: Nikomu nie bądźcie nic dłużni poza wzajemną miłością. Kto bowiem miłuje bliźniego, wypełni Prawo. Albowiem przykazania: „Nie cudzołóż, nie zabijaj, nie kradnij, nie pożądaj” i wszystkie inne, streszczają się w tym nakazie: „Miłuj bliźniego swego jak siebie samego”. Miłość nie wyrządza zła bliźniemu. Przeto miłość jest doskonałym wypełnieniem Prawa.

EWANGELIA

Mt 18,15–20

Słowa Ewangelii wg św. Mateusza

Jezus powiedział do swoich uczniów: „Gdy twój brat zgrzeszy przeciw tobie, idź i upomnij go w cztery oczy. Jeśli cię usłucha, pozyskasz swego brata. Jeśli zaś nie usłucha, weź ze sobą jeszcze jednego albo dwóch, żeby na słowie dwóch albo trzech świadków opierała się cała sprawa. Jeśli i tych nie usłucha,

donieś Kościołowi. A jeśli nawet Kościoła nie usłucha, niech ci będzie jak poganin i celnik.

Zaprawdę powiadam wam: Wszystko, co zwiążecie na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążecie na ziemi, będzie rozwiązane w niebie.

Dalej zaprawdę powiadam wam: Jeśli dwaj z was na ziemi zgodnie o coś prosić będą, to wszystkiego użyży im mój Ojciec, który jest w niebie. Bo gdzie są dwaj albo trzej zebrani w imię moje, tam jestem pośród nich”. □

Matka Boża Siewna

Ks. Stanisław Hołodok

W polskiej tradycji Matka Boża, której pamiątkę narodzenia obchodzimy 8 września, jest postrzegana jako patronka jesiennych siewów.

Święto Narodzenia Najświętszej Maryi Panny bierze swój początek w Kościele Jerozolimskim. Apokryfy podawały wiele szczegółów dotyczących dzieciństwa Maryi, podkreślając, że przyszła Ona na świat, jako córka starszych już wiekiem małżonków Joachima i Anny, w Jerozolimie, w pobliżu świątyni. Pielgrzymi przybywający do Jerozolimy już od V w. nawiedzali kościół Najświętszej Panny „w miejscu Jej narodzenia”. Tak więc można przypuszczać, że uroczystość poświęcenia tej bazyliki zapoczątkowała święto Narodzenia Najświętszej Maryi Panny. Obecnie bazylika ta nosi imię św. Anny, a czczona jest w niej figurka Maryi jako małego dziecka. Z Jerozolimy tradycję święta przejął Kościół w Konstantynopolu. W Kościele Zachodnim święto Narodzenia NMP występuje po raz pierwszy w kalendarzu liturgicznym biskupa Reims – Sonnancjusza (614–631). Za pontyfikatu papieża Sergiusza I (687 – 701) święto

to nabiera dużego znaczenia, zostaje zaliczone do czterech wielkich uroczystości Maryjnych. W dniu 8 września lud rzymski wraz ze swoimi kapłanami gromadził się w kościele św. Adriana, po czym wszyscy udawali się w uroczystej procesji do bazyliki MB Większej. Wierzono, że jak jutrzienka zapowiadała wschód słońca, tak narodziny Maryi zapowiadały bliskie już przyjście na świat Zbawiciela. – Dzień narodzin Maryi nie tylko sprawił radość Jej rodzicom, ale stał się radością całej ludzkości, gdyż narodzony z Niej Chrystus

pojedna nas z Bogiem i ofiaruje nam pokój, którego świat dać nie może (por. J 14,27).

Joachim i Anna nadali swojemu dziecku imię „Maryja”. Oznacza ono – „pani”. Chrystus jest bowiem naszym Panem, Maryja zaś naszą Panią, Królową nieba i ziemi. „Maryja” – znaczy też „piękna, piękna nie tylko ciałem, ale nade wszystko łaską Bożą, przywilejem niepokalanego poczęcia, swoim uduchowieniem. Imię „Maryja” to również „światłość”, bowiem była ona oświecona bardziej niż wszyscy święci. Imię „Maryja”, według tradycji oznacza w końcu „gwiazdę morza”, ponieważ Matka Pana i nas, ludzi, opiekuje się nami, „rozbitkami zagubionymi na wielkim morzu życiowych niepewności.

„Zgodnie z tradycją w dniu 8 września na wsiach błogostawi się ziarno przeznaczone na jesienny siew. W modlitwie błogostawieństwa prosimy: „Boże, Ty sprawiasz, że wszystkie nasiona wpadły w ziemię obumierają, aby wydać plony, które dają radość siewcy i chleb głodnemu. Prosimy Cię, pobłogostaw te ziarna i inne nasiona, zachowaj je przed gradem, powodzią, suszą i wszelką szkodą, a ziemię użyźnij rosą z nieba, aby rośliny z nich wyrosły wydały obfite plony. Spraw też, abyśmy za przykładem Najświętszej Maryi Panny, która słuchała słowa Twojego i strzegła owocnie w sercu, przyniosli plon stokratny przez naszą wytrwałość w pełnieniu Twojej woli. Udziel nam tego przez zastugi Najświętszej Dziewicy, której narodziny obchodzimy”.

Dawniej polscy rolnicy do pobłogostawionego w dniu 8 września ziarna dodawali ziarna wytuskaną z wieńców poświęconych w uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, aby uprosić sobie dobry urodzaj. W niektórych stronach Polski rolnicy przed siewem kropili swoje dłonie wodą święconą. Pierwszą garść poświęconego zboża rzucali w rolę w formie znaku krzyża, dodając: „W imię Boskie”.

W dzień Narodzenia Najświętszej Maryi Panny będziemy polecali Bogu rolników i ich ciężką pracę, a także za przykładem św. Józefa zaprosimy Maryję wraz z Jej Synem do naszego życia, polecając siebie oraz nasze rodziny Jej przemożnej opiece. □

WATYKAN | Roli sanktuariów w dziele nowej ewangelizacji poświęcony jest list skierowany do ich kustoszów przez kierownictwo Kongregacji ds. Duchowieństwa. Autorzy wskazują na sanktuarium jako na wciąż skuteczne narzędzie powstrzymywania sekularyzacji i szerzenia praktyk religijnych. Są to bowiem szczególne miejsca, gdzie człowiek może doświadczyć miłości i obecności Boga. Kolejnym elementem, na który wskazuje Kongregacja ds. Duchowieństwa w kontekście działalności sanktuariów, jest sakrament pokuty. Zachęca się kustoszów do dbania o ten wymiar duszpasterstwa. W liście podkreśla się ponadto centralne miejsce Eucharystii w kulcie sprawowanym w katolickich sanktuariach.

WATYKAN | Stolica Apostolska wciąż wspiera głodującą ludność Afryki. 11 sierpnia na ten cel przekazano z Watykanu kolejne pieniądze. Sekretarz Papieskiej Rady „Cor Unum” nie ujawnił, o jaką tym razem kwotę chodzi, podkreślił jednak, że mowa jest o „znaczącej pomocy”. Wcześniej na pomoc Afryce Benedykt XVI przekazał za pomocą „watykańskiej Caritas” kilkadziesiąt tysięcy euro.

USA | Łamanie sumień i przedkładanie ideologii śmierci nad dobro wspólne – tak Kościół w Stanach Zjednoczonych komentuje projekt departamentu zdrowia promujący bezpłatny dostęp do środków poronnych i sterylizacji. Dyskusja na temat lansowanych przez administrację Obamy zmian trwa od kilku tygodni. Jest ona o tyle ważna, że reformy miałyby dotknąć także kościelne instytucje ochrony zdrowia. „Projekt jest niebezpieczny, ponieważ sprzeciw sumienia mógłby obowiązywać katolika tylko wobec innego katolika, a nie mógłby być zastosowany w stosunku do ludzi o innych poglądach” – podkreślił w rozmowie z Radiem

Watykańskim kard. Daniel DiNardo, przewodniczący komisji amerykańskiego episkopatu ds. obrony życia. „Martwi to nas i sprzeciwiamy się tym zmianom – stwierdził amerykański purpurat. – Pracodawcy oraz pracownicy kościelnych placówek medycznych muszą mieć zagwarantowane prawo sprzeciwu sumienia. Widzimy też jak bardzo proponowane zmiany są skierowane przeciwko życiu. Wielu, jeśli nie większość Amerykanów na pewno nie postrzega aborcji jako czegoś «zdrowotnego czy terapeutycznego» dla nikogo, a już w szczególności nie dla nienarodzonych dzieci”.

PRAGA | Episkopat Czech i Słowacji wspólnie przygotowują się do wizyty Benedykta XVI w tych krajach. Tamtejsi biskupi mają nadzieję, że do papieskiej pielgrzymki mogłoby dojść w 2013 r. z okazji 1150. rocznicy misji świętych Cyryla i Metodego w tej części Europy. W Pradze rozmawiali na ten temat przewodniczący obu episkopatów, arcybiskupi Dominik Duka i Stanislav Zvolenský. Omówiono również inne wspólne obchody jubileuszu. Zapowiedziano ponadto zacieśnienie relacji między Kościołami dawnej Czechosłowacji oraz regularne spotkania obu episkopatów. Ich przewodniczący postulowali też lepszą współpracę między katolickimi mediami w obu krajach, zwłaszcza między telewizjami Noe i Lux.

KRAKÓW | Kard. S. Dziwisz pozbawił ks. Piotra Natanka misji kanonicznej do nauczania na Uniwersytecie Papieskim w Krakowie. Oświadczenie w tej sprawie pojawiło się na stronie Archidiecezji Krakowskiej. Kapłan znany jest z kontrowersyjnych homilii i przestań umieszczanych w internecie. Metropolita krakowski podkreśla, że działalność ks. Natanka nie ma kościelnej aprobaty, a głoszone przez niego treści są teologicznie błędne. □

Brytyjska lekcja

We Francji mamy raczej podziały „klasowo-etniczne”, blokowi- ska zamieszkałe głównie przez emigrantów i generujące biedę oraz społeczne wykluczenie. Na szczęście jak dotąd nie stwierdzono, by za sprawcami zamieszek stała jakaś zorganizowana struktura w rodzaju np. islamskich fundamentalistów. Być może jest to jednak tylko kwestią czasu... Siedzimy na beczce prochu, a o iskrę nie trudno.

Poza coraz większym wyizolowaniem emigrantów, pozostawaniem poza kręgiem cywilizacyjnym kraju osiedlenia, warto też zwrócić uwagę na choroby samych społeczeństw Europy. Długoterminową przyczyną zaistniałej sytuacji jest np. rozpad tradycyjnej rodziny, upadek systemu edukacyjnego i wreszcie efektywności tzw. państwa opiekuńczego. Europa traci też swoją tożsamość i zdolność narzucania przybyszom swoich wartości. Przykład Wielkiej Brytanii, niegdyś kolonialnego imperium, która z poczuciem misji cywilizacyjnej niosła po wszystkich kontynentach swoje zasady, a dziś nie jest w stanie zarazić nimi własnych mieszkańców jest tu więcej niż symboliczny. Szukanie źródeł zamieszek wyłącznie w czynnikach ekonomicznych to stanowczo za mało. Warto pomyśleć też o przywróceniu dumy z własnej aksjologii.

I na koniec jeszcze jeden akcent polski. Do komentowania londyńskich zamieszek zaproszono do TV prezydent Warszawy Hannę Gronkiewicz-Waltz. Ta, w ramach jakiejś dziwnej solidarności z władzami Londynu, zaczęła opowiadać o podobieństwie problemów dużych miast i jako przykład owej wspólnoty

ciąg dalszy ze str. 3

wymieniła problemy z warszawskimi... kibicami. Można i tak. Mieści się to zresztą w strategii rządzącej PO, która owym kibicom wydała wojnę. Jednak właściwy problem został pogrzebany gdzie indziej. Chociaż mało liczni emigranci nie stanowią w naszym kraju palącego problemu, to atrofia społecznej aksjologii, wartości rodzinnych i cywilizacyjnego ładu dotyka także i nas. O narodowej przyszłości politycy powinni zaś myśleć nie tylko w kategoriach 4-letnich kadencji parlamentu, ale i całych przyszłych stuleci. □

Bogdan Usowicz

Z KRAJU

- Prezydent ogłosił oficjalnie, że wybory parlamentarne w Polsce odbędą się 9 października.
- Po raporcie o katastrofie smoleńskiej zdymisjonowano MON Klicha, zlikwidowano 36. pułk lotnictwa transportowego, zwolniono wiceministra i trzech generałów. Nowym ministrem obrony został Siemoniak.
- 150 tysięcy Polaków podpisało się pod projektem ustawy zakazującej rządowi sprzedaży Lotosu. Podpisy złożono u marszałka Sejmu Schetyny.
- Za rządów PiS nie dochodziło do nacisków. Szef sejmowej komisji A. Czuma (PO) w swoim projekcie raportu formułuje wniosek, że większość zarzutów wobec rządzących w latach 2005–07 nie znalazła potwierdzenia. Według Czumy, nie ma podstaw do stwierdzenia, aby w latach 2005–07 istniał mechanizm, który umożliwiałby przedstawicielom władz „nielegalne wywieranie wpływów na prokuratorów, funkcjonariuszy policji i służb specjalnych”.
- „W sytuacji zagrożenia tego co dobre i szlachetne, zarówno jednostki jak i całe narody mają prawo do skutecznej obrony” – powiedział biskup połowy J. Guzdek podczas Mszy św. dniu Wojska Polskiego.
- 15 oficerów Wojska Polskiego otrzymało nominacje generalskie z rąk prezydenta. Awans na stopień generała broni odebrali m.in. gen. dyw. Dygnatowski i gen. dyw. Gocul. Dygnatowski jest zastępcą, a Gocul pierwszym zastępcą szefa Sztabu Generalnego WP.
- Prezes PiS Jarosław Kaczyński wezwał rząd do obniżenia akcyzy za paliwa. Premier Tusk nazwał go „politycznym piromanem”, który „proponuje gaszenie pożaru benzyną”.
- Były prezes wrocławskiego przedsiębiorstwa komunikacji, Zarzecki, ujawnił kulisy afery korupcyjnej w lokalnej PO. Zarzecki opowiedział jak sugerowano mu, by płacił na „działania wybor-

- ” i przekazywał pieniądze prezydentowi miasta oraz znanym parlamentarzystom. Według byłego prezesa MPK z kasy spółki zniknęło co najmniej 500 tys. złotych.
- Sąd uznał, że były poseł BBWR Dyrda przyjął od Barbary Kmiecik (stynna Alexis, koleżanka Barbary Bliidy) równowartość 100 tys. dolarów i wymierzył mu karę roku więzienia w zawieszaniu i 15 tys. zł grzywny za pomoc w przekazaniu łapówki.
- Co drugi funkcjonariusz Biuro Ochrony Rządu nie zaliczył odpowiedniego testu ze strzelania.
- CBA skierowało do Naczelnej Prokuratury Wojskowej zawiadomienie w sprawie przetargów w jednostce specjalnej GROM. Według biura mogło dojść do złamania prawa przez dwóch byłych dowódców jednostki i 16 żołnierzy.
- Afera z rzekomym handlem tajnym aneksem do raportu z likwidacji WSI okazała się grą agentów.
- CBA skierowało do Naczelnej Prokuratury Wojskowej zawiadomienie w sprawie przetargów w jednostce specjalnej GROM. Według biura mogło dojść do złamania prawa przez dwóch byłych dowódców jednostki i 16 żołnierzy.
- Afera z rzekomym handlem tajnym aneksem do raportu z likwidacji WSI okazała się grą agentów.
- W 2007 r. próbowano w ten sposób skompromitować członków komisji weryfikacyjnej kierowanej przez A. Macierewicza. Okazało się, że aneks był nie do kupienia, a dostęp do niego usiłowano uzyskać metodą prowokacji.
- Prezes Stowarzyszenia Wspólnota Polska Komotowski nie został wpuszczony na Białoruś, kiedy jechał do Grodna na obchody Święta Wojska Polskiego, organizowane przez Związek Polaków na Białorusi. Podobny los spotkał Migalskiego, europościa PiN, który jechał na spotkanie z działaczami opozycji i rodzinami osób represjonowanych.
- Przy kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Zduńskiej Woli stanął pomnik poświęcony ofiarom katastrofy Tu-154M pod Smoleńskiem.
- We wrześniu po raz pierwszy w Kościele katolickim w Polsce będzie obchodzony Tydzień Wychowania. Zadecydowała o tym Konferencja Episkopatu Polski.

- 4 tys. ludzi uczestniczyło w pogrzebie przewodniczącego Samoobrony, b. wicepremiera Andrzeja Leppera, który miał popełnić samobójstwo. Szef Samoobrony (57 lat) został pochowany w Krupach, niedaleko Zielnowa, w którym mieszkał. Pogrzeb miał charakter państwowy, ale Kancelarię Premiera reprezentował niski rangą min. Arturkowicz, a Kancelarię Prezydenta, jeszcze mniej ważny – Młotkiewicz. Specjalnego wystannika na pogrzeb przystał za to prezydent Białorusi.
- Roman Opatka, jeden z najbardziej znanych i cenionych w świecie polskich malarzy, zmarł w szpitalu pod Rzymem w wieku 80 lat.
- Działacze PO ruszyli w teren z broszurą „Polska w budowie”, w której chwala się inwestycjami. Końca „budowy” nie widać...
- Prezydent Komorowski podpisał nowelizację ustawy zakładającą stopniowe wygaszanie programu „Rodzina na swoim”. Wnioski na udzielenie preferencyjnych kredytów będzie można składać tylko do końca 2012 r. Program zaczął funkcjonować pod koniec 2006 r., a skorzystać z niego mogły małżeństwa lub osoby samotnie wychowujące dzieci.
- Polscy prawodawcy, w raporcie przygotowanym na zlecenie rządu, krytykują plany Brukseli, by we władzach spółek wprowadzić parytety dla kobiet. Parlament wezwał państwa UE, by do 2015 r. 30 proc. miejsc w radach było zarezerwowane dla kobiet.
- GUS oszacował, że tegoroczne zbiory zbóż wyniosą nie więcej niż 25 mln ton, o 2 mln mniej, niż zakładano.
- Co najmniej jedna ofiara śmiertelna i ponad 50 rannych to bilans wypadku kolejowego, do którego doszło pod Piotrkowem Trybunalskim. Pociąg TLK relacji Warszawa – Katowice wykoleił się niedaleko miejscowości Baby. □

Przypowiadka nie tylko o świnkach

Agata Puścikowska (Gość Niedzielny)

Wraz z mężem jesteśmy rodzicami czwórki dzieci. Hodujemy też cztery świnki morskie. I nie tylko liczą się tu podobne...

Gdy sprowadziliśmy do domu pierwszą świnkę, wszyscy gratulowali, że taka ładna i będziemy mieli pociechę. Jedna świnka to akurat tak w sam raz. Tyle, że my chcieliśmy mieć większą hodowlę. Świnka numer dwa dołączyła więc do nas niebawem. A ludzie mówili: „no, macie parkę, to już wystarczy”. Tyle, że nam nie wystarczyło. Zaczęliśmy raczej myśleć o trzeciej. Owszem, był strach: jak sobie poradzimy: koszty utrzymania, logistyka wieloświnkowego życia... Jednak tęsknota wygrała: będzie świnka numer trzy! I oto komentarze otoczenia: „Tyle świnek!? W dzisiejszych czasach? Taka wykształcona dziewczyna i świnki będzie hodować!”. O reakcjach na czwartą świnkę nie wspomnę. Stop. Koniec świńskiej przypowiadki.

Wróćmy do rzeczywistości. Że nie każdy może sobie pozwolić na więcej niż jedno dziecko? Jasne. Liczba dzieci w domu to wybór rodziny. Dlaczego jednak nie szanuje się wyboru wielodzietności? Rodzina 2+3, nie mówiąc o 2 + 4, 5 czy 6, w katolickim

kraju traktowana jest jak dziwactwo, nieodpowiedzialność. W wielu środowiskach wręcz „wielodzietność” jest synonimem „patologii”. Źłośliwe uśmiešky, przycinki, „dobre” rady w zakresie „zabezpieczenia” mnie (już) nie wrzuszają. Ale wiele rodzin, matek szczególnie, bardzo takie reakcje boją. Znajoma proliferka, prowadząca terapię kobiet po aborcji, twierdzi nawet, że duża część jej podopiecznych to matki... trzeciego dziecka. Mówią, że nie wytrzymały presji otoczenia, bały się zostać „patologiczne”... I na koniec wielodzietny donos z Wielkiej Brytanii. Victoria i David Beckhamowie zostali niedawno rodzicami czwartego dziecka. Środowiska „zielonych”, w formie specyficznej gratulacji, podniosły lament, że Beckhamowie są... nieodpowiedzialni, bo nieekologiczni! Czwarte dziecko Beckhamów skutecznie zapewne poszerzy dziurę ozonową i przeludni ziemię! Czysta patologia. Na szczęście dla ludzkości i środowiska Beckhamowie chociaż świnek morskich nie hodują...

Czytając rewelacje o brytyjskiej wielodzietności – nieekologicznej patologii, patrzę na Klarę, osobiste czwarte dziecko. Patologicznie umorusana, grzebie się właśnie w ekologicznym błocie. Z poszerzającej się (również) za jej przyczyną dziury ozonowej, najwyraźniej nie zdaje sobie sprawy. Szczęściara. □

ZE ŚWIATA

- Sąd w Kijowie odrzucił wszystkie wnioski o zwolnienie Julii Tymoszenko z aresztu śledczego. Przewodniczący sądu Kiriejew tłumaczył to tym, iż w apelacjach nie podano wystarczających powodów, dla których Tymoszenko ma być zwolniona z więzienia. Po ogłoszeniu takiej decyzji salę posiedzeń sądu na znak protestu opuścił m.in. ambasador UE na Ukrainie.
- W Madrycie odbyły się Światowe Dni Młodzieży z udziałem Ojca św. Benedykta XVI.
- Jeden z liderów opozycyjnej Partii Wolności Narodowej Parnas Niemców został zatrzymany w Petersburgu, gdy na ulicy rozdawał ulotki, wzywające do głosowania przeciwko gubernator tego miasta Walentinie Matwijenko.
- Republikańska kongresmenka Bachmann wygrała tzw. straw poll w stanie Iowa – pierwsze ważne, ale nieformalne głosowanie na faworyta w walce o nominację prezydencką Republikanów w USA.
- Skandal. Litwa i Polska, przekazały władzom w Mińsku informacje o kontaktach bankowych białoruskiej opozycji, co władze wykorzystaly do zatrzymania jej działaczy.
- W graniczących z Polską niemieckich miastach i gminach pojawiły się antypolskie i ksenofobiczne plakaty Narodowo-Demokratycznej Partii Niemiec.
- Amerykańska agencja Standard&Poor's obniżyła rating USA z maksymalnej oceny AAA do AA+. Po raz pierwszy w historii ucierpiała wiarygodność kredytowa Stanów Zjednoczonych.
- 5 ofiar śmiertelnych i ponad 120 milionów £ strat to bilans zamieszek etnicznych w Londynie. Fala przemocy rozlała się po całej Wielkiej Brytanii.
- Media twierdzą, że Włochy przez kilka lat płaciły talibom i ich sojusznikom za gwarantowanie relatywnego bezpieczeństwa swym oddziałom w Afganistanie. Paryż poskąpił...?

- Rząd włoski uchwalił w trybie pilnym plan oszczędnościowy, który obejmuje cięcia budżetowe w wysokości 45,5 mld euro w ciągu dwóch lat oraz wprowadzenie po raz pierwszy we Włoszech tzw. „podatku solidarnościowego”.
- Portugalski minister finansów Gaspar ogłosił dodatkowe cięcia finansowe w administracji rządowej na 2011 r., mające pozwolić zaoszczędzić jeszcze w tym roku 100 mln euro. Zapowiedział też podwyżki cen gazu i prądu.
- Przedłużanie agonii euro? Coraz więcej ekonomistów i polityków opowiada się za bezprecedensowym rozwiązaniem w walce z kryzysem zadłużenia w Europie, czyli nowymi, wspólnymi obligacjami wszystkich krajów strefy euro.
- Dania wbrew opinii Komisji Europejskiej, wzmacnia swoją granicę z Niemcami i do końca roku zakończy budowę obiektów kontrolnych na samochodowym przejściu granicznym w Ellund. Niemcy liczą się z tym, że Kopenhaga może wystąpić ze strefy Schengen.
- Prezydent Tadżykistanu Rachmon podpisał ustawę zabraniającą nieletnim udziału w modlitwach w meczetach. Jest to próba władz zminimalizowania rosnącego wpływu islamu w kraju. Podpisana ustawa wprowadza także obowiązek uczenia się w szkołach świeckich dla osób poniżej 18 lat, co ma ograniczyć działalność szkół koranicznych.
- Korea Północna ostrzelała z pocisków artyleryjskich okolice południowokoreańskiej wyspy Yeonpyeong.
- Chińczycy zwodowali swój pierwszy lotniskowiec. Okręt opuścił port Dalian w północno-wschodnich Chinach.
- W Guizhou, jednej z najbiedniejszych prowincji w Chinach, doszło do starć między mieszkańcami a policją. Poszło o... zasady parkowania.

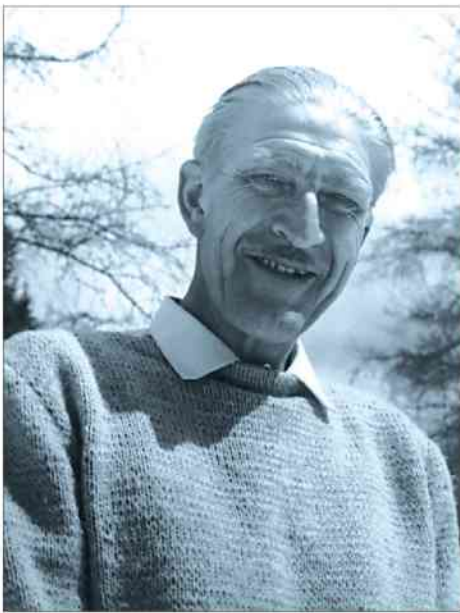
- Powstańcy libijscy twierdzą, że przejęli kontrolę nad następnym miastem – Surmanem, które znajduje się 70 km za zachód od Trypolisu.
- Król Jordanii Abdullah II zapowiedział wprowadzenie „historycznych” zmian w konstytucji, m.in. utworzenie trybunału konstytucyjnego i niezależnej komisji wyborczej.
- Amerykańska prasa twierdzi, że pakistański wywiad zezwolił chińskim inżynierom wojskowym na ekspertyzę szczątków trudno wykrywalnego przez radary amerykańskiego śmigłowca, który uczestniczył w operacji mającej na celu zabicie Osamy bin Ladena.
- Trzydzieści osiem osób, w tym 31 członków amerykańskich sił specjalnych i 7 żołnierzy afgańskich, zginęło w katastrofie śmigłowca w prowincji Majdan Wardak w Afganistanie.
- 34 osoby zginęły, a ok. 60 zostało rannych w podwójnym zamachu bombowym w mieście Al-Kut, 160 km na wschód od stolicy Iraku Bagdadu.
- Kilkadziesiąt osób zginęło podczas protestów w różnych miastach Syrii. Po raz pierwszy wśród demonstrantów słychać było żądania śmierci prezydenta Baszara el-Asada.
- Premier Somalii Abdiweli Mohammed Ali ogłosił w sobotę utworzenie specjalnych oddziałów, które będą ochraniały konwoje z pomocą humanitarną dla ludzi dotkniętych podwójną plagą suszy i głodu.
- Palestyński prezydent Mahmud Abbas przedłożył 20 września wniosek o przyjęcie państwa palestyńskiego do ONZ. USA zapowiedziały już weto.
- Minutą ciszy uczcili mieszkańcy Berlina 50. rocznicę rozpoczęcia budowy muru berlińskiego, który dzielił miasto przez 28 lat. □

Wielki Nieznany

Jerzy Klechta

50 lat temu umarł Andrzej Bobkowski. Był jedną ze znakomitszych postaci polskiej emigracji, autorem kilku książek, które na trwałe przeszły do polskiej literatury. Wielki ale nieznany. Nieznany w kraju i na emigracji. W czasach komunizmu znajdował się w Polsce na cenzorskim indeksie. We Francji, do której z żoną Barbarą przyjechał w marcu 1939 roku., jego twórczość znało wąskie grono. W czasie wojny działał w ruchu antyhitlerowskim, organizował pomoc dla rodaków, współpracował z rektorem Polskiej Misji Katolickiej we Francji, ks. Franciszkiem Cegietką. Po zakończeniu II wojny światowej Jerzy Giedroyc na próżno starał się go na stałe związać z paryską „Kulturą”.

Bobkowski wcześniej tak zakochany we Francji, jej kulturze, obyczajach i ludziach, uznał ją, jak i całą Europę, za straconą. Uznał, że Stary Kontynent upada, gnije. Pohańbiony przez hitlerizm, zohydzony przez komunizm, skazany na „moralność” możliwych oraz nędzę biednych i zagubionych, wydał mu się miejscem nie do życia. Ruszył z żoną za ocean, do odległej, nieznanej, „zabitej deskami”, tropikalnej Gwatemali. Jego decyzja o wyjeździe do dalekiego, małego kraju, gdzie nie miał nikogo, żadnego zaczepienia i zaledwie 180 dolarów w portfelu, zaskoczyła liczne grono jego polskich i francuskich przyjaciół. Odetchnął, gdy statek „Jagietto” odbił od francuskiego portu.

Jaki był? Na czym polegał jego fenomen? Co lubił, czego nie znosił? Komunizmu przede wszystkim. Już w notatkach kreślonych podczas wojny, wróżył zagrożenie sowieckie dla Polski, Europy i świata. Jego stosunek do PRL był jednoznaczny. Jeszcze w pierwszych latach drukował w prasie krajowej, głównie w „Tygodniku

Powszechnym”, podpisał umowę na druk książki (odrzucona przez cenzurę), honoraria przeznaczał matce, która pracowała jako magazynierka w krakowskim teatrze Rozmaitości. Gdy jednak stalinizm ukazał swe oblicze stał się niezłomny. Żadnych kontaktów, żadnych umizgów. Apogeum stalinizmu w Polsce nadeszło w 1954 roku, już po śmierci Stalina, wtedy pisał do Giedroycia: *O żadnym wchodzeniu w kontakt z krajem mowy nie ma. Nie mam zamiaru tam niczego próbować. Wszystko ma swoje granice. Pan i Józio wiedzieliście najlepiej, dlaczego się tam pchałem tak długo, jak się dało, ale na pewno wiecie i zrozumiecie mnie, dlaczego w pewnym momencie zatrzymałem się i nie mam zamiaru pchać się dalej. Teraz nie wolno już tam pchać niczego stąd, co mogło się ukazać, musiałyby być wyszinkowane. Teraz wolno i należy tam pchać tylko to, co jest straight (tu: czyste), bez wody, prosto stąd. Jeżeli tam wszyscy byli zmuszeni do mniejszego lub większego skur... się, to nie ma powodu, żebyśmy i my to zrobili. To już lepiej milczeć.*

Na rozdrożu stanął, gdy wybuchł Październik 1956. Piękna polska jesień. Jesień marzeń i iluzji. Nie wierzył w „socjalizm o ludzkiej twarzy”, jednak w sądach o rodakach był ostrożny (poza pisarzami oczarowanymi komunizmem, dla których nie miał litości). Pisał: *Czy jest możliwe częściowe odkłamanie się, po czym zatrzymanie się i nieposuwanie się dalej w tym procesie. Sądzę, że jest to możliwe. To wszystko może zmienić się znowu w zabawę w klasy, w skakanie po ściśle określonych kwadracikach i koniec... Po czym zwinąć chorągiewkę i wszystko pójdzie po staremu.* Był jednak moment, że podobnie jak Prymas Tysiąclecia kardynał Stefan Wyszyński czy Jan Nowak-Jeziorański uznał, że trzeba poprzeć Gomułkę. U wrót Warszawy stanęły wojska sowieckie, potem Gomułka udał się w pierwszą podróż do Moskwy, wcześniej doszło do rzezi na Węgrzech. Za czas jakiś nadzieje na trwałą odnowę systemu prysły, jak przystawiająca bańka mydlana.

Andrzej Bobkowski należał do tych nielicznych, którzy wyprzedzili swoją epokę, którzy trafnie prorokowali co się święci, jaki los spotka współczesnego człowieka. Pisał do Jerzego Giedroycia:

Wolności nikt nie chce, wolności wszyscy się boją, a cały prąd filozoficzny – socjalny skierowany dziś jest na to, jak wychować uległego niewolnika w ten sposób, aby NIE CZUL, że jest niewolnikiem, że się go do niewolnictwa przygotowuje. Współczesny „homo stultus” (głupi człowiek) nie robi dziś nic innego, jak tylko myśli nad tym, w jaki sposób rozszerzyć opiekę Państwa, interwencję Państwa, a równocześnie jak by to zrobić w taki sposób, żeby się tego nie czuło.

Wolność nie jest podzielna i jeżeli planuje się ekonomicznego fellaha, a równocześnie chce się, aby taki osobnik zachował wolność ducha i myśli, to to są bzdury.

Andrzej Bobkowski był piewą życia. Życia bez kordonów. Bez zakazów. Bez upadlania człowieka. Dlatego tak nienawidził totalitaryzmów XX wieku i chamstwa na co dzień. Zdaniem Jerzego Giedroycia był bardzo wierzącym. Krótco przed śmiercią Bobkowski zanotował: *Czy człowiek, dla którego śmierć jest jak zamknięcie papierosnicy, trzask i nic więcej, który boi się jej tylko tak jak zwierzę prowadzone na rzeź, czy ten człowiek może pisać wiersze? Czy w ogóle jest człowiekiem? Gdzieś rok przed śmiercią w liście do Jerzego Turowicza: wydaje mi się, że do pewnego stopnia wygrałem tę walkę. Moralnie... Nie, nie można przeczyć śmierci, bo to jest idiotyzm. Ale udało mi się ją „przyjąć”. Śmierć powinno się brać zupełnie na serio przede wszystkim jako koniec życia w tym sensie, w jakim my to życie pojmujemy, to znaczy naprawdę i bez głupich dowcipów jako koniec świata i koniec wszystkiego w naszym ludzkim rozumieniu. Poza tym pozostaje tylko ufnosć i wiara w nadprzyrodzone miłosierdzie Boskie, które można zatrzeć tylko wiarą i ufnoscią, bo tego tu naszym umysłem nie można zrozumieć. To kwintesencja mojej filozofii i mojego spokoju.*

W grudniu 1957 r. przeszedł pierwszą operację, potem kolejne, o ich przebiegu i medycznych prognozach pisał w listach do przyjaciół. Śmiertelna choroba przyczytała się na dwa lata, aby wybuchnąć z zabójczą siłą. W czerwcu 1961 lekarze stwierdzili raka mózgu. Tak oto zapadł na Bobkowskiego wyrok śmierci. Zdażył jednak napisać tyle wartościowych książek, że Kazimierz Wierzyński mógł o nim napisać, iż *był to talent pisarski... o słowie elektryzującym, brawurze narracyjnej, niespotykanym widzeniu rzeczy, odwadze, sądów... miał zdolności techniczne, świetną pamięć, głowę pełną cytatów, porywczy, temperament, miłość i wolę życia.*

W dzienniku, pod datą 9 czerwca 1959 zanotował: *A więc jednak. Pojutrze operacja – trzecia runda meczu bokserkiego... Kupiłem w południe flaszkę whisky... jestem trochę pijany. Na tamtym świecie nie można się zalać. Smutne to – życie pozagrobowe bez whisky. Niech to szlag trafi. Rano wstałem wcześniej, o siódmej, i bez śniadania pojechałem do kościoła, do „Maryknoll” do spowiedzi i komunii. Jak się należy do tego „Dżokej klubu”, to trzeba zachować reguły. Nie wiedziałem z czego się spowiadać. Tak jak w mojej sztuce mówi gdzieś Maria: „Jest tylko jeden grzech – wyrządzić komuś krzywdę”. Nikomu jej nigdy nie wyrzą-*

50 tys. Francuzów na Światowych Dniach Młodzieży

Konferencja Episkopatu Francji poinformowała, że w Światowych Dniach Młodzieży w Madrycie uczestniczy 50 tys. francuskiej młodzieży, w większości dziewcząt (56 procent) i

studentów, którym towarzyszy 82 biskupów. Rzecznik Konferencji Episkopatu, ks. Bernard Podvin, stwierdził, że „w czasie Światowych Dni Młodzieży na terytorium Francji prawie nie pozostało biskupów”. Z sondażu przeprowadzonego wśród 2716 osób wynika, że zdecydowali się oni uczestniczyć w spotkaniu z Papieżem w Madrycie przede wszystkim by „spotkać innych chrześcijan”, „wzmocnić swoją wiarę”, „przeżyć świąteczny moment” i „pokazać światu ważność religii katolickiej”. Niemal wszyscy z nich otrzymali wychowanie religijne (96 proc.) a 58 proc. uczestniczy, przynajmniej raz w tygodniu we Mszy świętej. 88 proc. ankietowanych stwierdziło, że wiara w Boga została przekazana im przez rodzinę (rodzice i dziadkowie). Dla młodych Francuzów wiara jest przede wszystkim pomocą w życiu codziennym, w spotkaniu z bliźnim: „lepiej żyć na co dzień”, „być lepszym z innymi”, „reagować poprawie w otoczeniu”. 60 proc. Francuskiej młodzieży deklaruje, że zainteresowana jest dialogiem z innymi chrześcijanami (prawosławnymi i protestantami), a 80 proc. chce dialogu z islamem, judaizmem, buddyzmem i hinduizmem. □

Franciszek L. Ćwik

Światowe Dni Młodzieży nic nie kosztują hiszpańskiego podatnika

Światowe Dni Młodzieży nic nie kosztują hiszpańskiego podatnika. Ich koszt pokrywa młodzież, firmy, które objęły nad nimi patronat, oraz osoby prywatne. Administracja publiczna nie dokłada pieniędzy – kolejny raz przypomniat o tym Fernando Giménez Barriocanal. Dyrektor finansowy Światowych Dni Młodzieży w Madrycie zabrał głos w związku z oskarżeniami podnoszonymi przez przeciwników papieskiej pielgrzymki, że Hiszpanii nie stać na tę wizytę.

Budżet ŚDM wynosi ok. 50 mln euro. „Młodzież pokrywa koszty swojego spotkania z Papieżem, które przyniesie 100 mln euro hiszpańskiej gospodarce” – powiedział Giménez Barriocanal. Odnosząc się do oskarżeń organizacji laickich, które zwołały manifestację przeciwko Papieżowi pod hasłem: „Z moich podatków dla papieża nic. Państwo laickie” – jasno stwierdził, że administracja publiczna nie pokrywa kosztów wydarzenia.

Dyrektor finansowy ŚDM wyjaśnił, że 31,5 mln wniosą sami pielgrzymi, 16,5 mln firmy, które objęły patronat nad wydarzeniem, a reszta, czyli 2,5 mln, pochodzi od osób prywatnych. „Wielu ludzi chciało współpracować wpłacając 10 czy 20 euro, tak by spotkanie Papieża z młodzieżą mogło odbyć się” – mówił Giménez Barriocanal. Wskazał na trzy zasady, którymi kierowano się przy organizacji ŚDM. Są to: przejrzystość, skromność i solidarność. ŚDM nie tylko nic nie kosztują podatników, ale co więcej, przynoszą zysk hiszpańskiej gospodarce, która

znajduje się w poważnym kryzysie. Ponadto międzynarodowa firma Price Waterhouse Cooper (PwC) zaoferowała dokonanie audytu rachunków ŚDM i oceny zysku, jaki da Hiszpanii wizyta Benedykta XVI.

Jeszcze według danych sprzed rozpoczęcia ŚDM, na Madryckie spotkanie zapisało się ponad 450 tys. osób. □

dzitem... Spowiadałem się po angielsku z fasonem... Powiedziałem pocziwemu „pomidorowi”(Nie wiem dlaczego, ale tak nazywaliśmy w gimnazjum naszego katechetę ks. dr Czoputę) – że w czasie tej przerwy między rundami a tą wściektą chorobą miałem ochotę przestać wierzyć. Niby co? Śmierć. To znaczy nic – przechodzi się w nicość. Jeszcze nigdy dotąd nie miałem takiej pokusy powiedzenia sobie „Nic”. To nawet ciekawe. Ale jak mu to powiedziałem, przyszło mi na myśl „Szatan czuwa” – jak te napisy we francuskich pociągach w czasie wojny. Der Feind hört zu (wróg nadstuchuje). Nie – ja WIERZĘ.

Niech się dzieje, co chce – wierzę. Parę dni temu, pijąc kawę przy kontuarze spotkałem studenta amerykańskiego z Texasu. Rozmowa zeszła na te rzeczy. „Gdyby nie wiara, że coś się dzieje potem, to to życie byłoby nonsensem” – powiedział mi w pewnej chwili. Rzeczywiście to całe życie nie miałoby sensu. Po cholere męczyć się, nie wyrządzać krzywdy... po cholere, pytam się.

Zmarł na raka w wieku niespełna 48 lat, 26 czerwca 1961 roku. Dzień przed śmiercią – wspomina jego żona Barbara Bobkowska – nie cierpiał, chciał pójść na spacer, gładził mnie po głowie i objął, a potem poprosił, żebyśmy razem

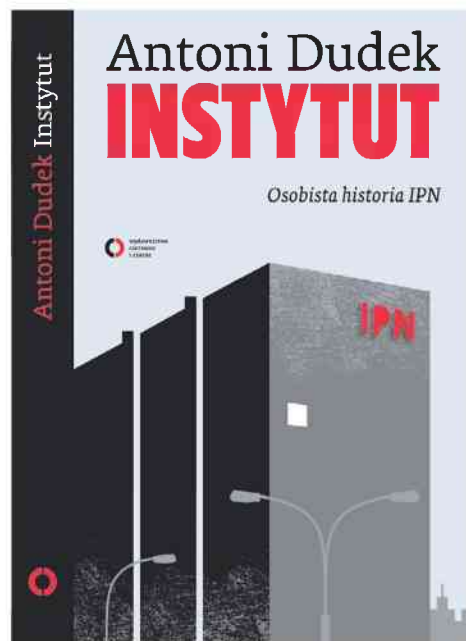
zmówili pacierz. Wiara Bobkowskiego była głęboka. Rozmawiał z Bogiem w różnych okolicznościach, w dzienniku zanotował: *Coraz częściej modłę się nad szklanką piwa lub kieliszkiem rumu, bo są to momenty, w których naprawdę czuję, że jeszcze żyję. I dziękczynię.* Wspominam autora „Szkiców piórkim” – monumentalnego dziennika z czasów wojny, gdyż boli serce, że tak łatwo zapominamy o wielkich naszych rodakach (albo o nich w ogóle nic nie wiemy), zaś na co dzień, ulegając medialnej papce, emocjonujemy się mało znaczącymi postaciami i wydarzeniami, o których jutro nie będzie wiedział nawet pies z kulawą nogą. □

Instytut Pamięci Narodowej – Jaki był, jaki ma być

Jerzy Klechta

Dziś je IPN, w jego niejbardziej dramatycznym i budzącym tyle kontrowersji okresie, można porównać do okrętu płynącego wśród burz, sztormów, czyhających zewsząd piratów i przy zmieniających się kapitanach.

Prof. Antoni Dudek również znajdował się na tym okręcie. I znalazł na nim swoje miejsce, skoro w anonsie wydanej właśnie książki potrafił zdobyć się na taką oto opinię: *Instytut: Pogardy, Kłamstwa, Patkarstwa, Pomówień, Plugastwa, Niegodziwości itd., itp. To tylko niektóre z licznych epitetów, jakimi określano instytucję, w której przyszło mi przepracować minioną dekadę. Bodaż żaden inny urząd w III Rzeczpospolitej nie wzbudził tak wielu negatywnych emocji. I chyba o żadnym innym nie mówiono równocześnie, że to najbardziej udana instytucja w III RP. Nie podzielam żadnego z tych poglądów.*

Klucz do tego czy ktoś był, czy nie był tajnym agentem, bądź też pełnił inną rolę w kontaktach z SB a wcześniej z UB, znajdujemy w teczkach. Mówią bardzo wiele. Bywa, że kłamią. Rolą badacza jest dojście do prawdy. Kryje się w nich istota i całe „bogactwo” ludzkiej słabości, strachu, niegodziwości, podłości, ale i w wielu przypadkach odwagi i godności. Teczki ukazują pracę funkcjonariuszy tajnych służb, metody ich pracy; mówią o bezwzględności tego haniebego filaru systemu komunistycznego. Przez kilka miesięcy, na zlecenie metropolity łódzkiego, ślęczałem w archiwum IPN nad materiałami dotyczącymi osób duchownych. Lektura ich była katorgą. Nie łatwo pojąć do czego zdolny jest człowiek, ile w nim podłości, tchórzostwa, zdrady. Ale zarazem te czki te ukazywały postawę nieugiętych. Nawet ktoś zarejestrowany jako TW (tajny współpracownik) – dostrzegą Dudek – nie musiał być świnią. Ale żeby to stwierdzić, trzeba do te czki dotrzeć, dlatego tak ważne jest ich otwarcie. Dudek: *dopiero po lekturze zachowanej te czki można się zorientować, czy ktoś zarejestrowany jako TW przez trzy*

czy nawet cztery lata nie ograniczył się w tym czasie do trzech spotkań z oficerem, w trakcie których opowiadał mu głównie o swoim złym stanie zdrowia, uniemożliwiający w najbliższym czasie pojęcie współpracy. Albo też, że oczywiście po powrocie z zagranicy, gdzie właśnie się wybierał, poinformuje o wszystkim. Po czym przyjechawszy, mówił same ogólniki... Rzecz jasna łatwo z kleszczy esbeków się nie wychodziło, a nawet jeśli się to udało, to skutki każdego kontaktu miały swój ciąg dalszy. Jaki? No właśnie, to te czki mówią kto się ześwinił, kto zaś zdołał – oczywiście zawsze jakimś kosztem – dać odpór naciskom.

Niszczenie teczek odbywało się w Polsce, po 1989 r., na masową skalę. Autorzy tych zniszczeń ratowali własną i swoich towarzyszy skórę. Czy uratowali? Czy można uciec od wyroku historii? Zniszczenie teczek, choć to ogromna strata, nie knebluje ust prawdzie. Dotrzeć do niej można w innych teczkach. Dudek: *zniszczenie ... te czki (personalnej i pracy), a także kart w różnych kartotekach, nie dadzą... gwarancji anonimowości. Bowiem w dziesiątkach, a czasem nawet setkach innych teczek, rozsianych po gigantycznym archiwum, pozostaną ślady... współpracy.*

Prof. Dudek w swojej frapującej książce nie ucieka od osobistych uwag i ocen. Jest szczery. Nawet jeśli dotyka osób, z którymi pracował i których cenił. Ceniąc ich, nie zatracił trzeźwego, krytycznego spojrzenia. Dużo miejsca poświęca obu prezesom IPN. Pisz o ich zasługach dla Instytutu oraz dla procesu lustracyjnego, ale i wytyka im błędy, często były one poważne w skutkach, także dla samej instytucji, którą kierowali. W czasach prof. Leona Kieresa IPN szybko zaczął przypominać średniowieczną monarchię, Dudek wskazuje na błędy, jakie on popełnił, do poważniejszych zalicza nagłośnienie, tuż po śmierci Jana Pawła II, sprawy ojca Konrada Hejmo. Krytyczny stosunek do Kieresa wynikał z wielu innych powodów, na koniec prezes stracił nawet zaufanie Kolegium IPN. Obu pierwszym prezesom IPN (trzeci – Łukasz Kamiński – został wybrany już po ukazaniu się książki) Dudek zarzuca podobną słabość: brak ostrożności w kontaktach z politykami oraz służbami specjalnymi. Pisząc o nieżyjącym prezesie IPN Januszu Kurtyce, podkreśla jego fascynację partyzantką niepodległościową, zdaniem Dudka miała ona *przemowny wpływ zarówno na styl zarządzania przez Kurtykę Instytutem, jak i na jego spojrzenie na epokę PRL. Wielokrotnie słuchając i przyglądając się Kurtyce w działaniu, miałem wrażenie, że zachowuje się on jak dowódca oddziału walczącego na froncie świadomości historycznej Polaków.*

Antoni Dudek nie pomija lustracji duchownych. Rola Kościoła katolickiego w czasach

PRL, jako autorowi prac naukowych (wydał m.in. „Państwo i Kościół w Polsce 1945-1970”) jest mu dobrze znana. Duchowieństwo było dla komunistów wrogiem numer jeden. Dlatego tym intensywniej rozciągali agenturalną sieć wśród duchowieństwa. Podczas realizacji filmu biograficznego „Prymas przetomu”, kard. Józef Glemp opowiadał mi o tajniakach, którzy otaczali go „opieką”, gdy wyjeżdżał na kajakarskie urlopy, chwytano się różnych sposobów, z podstawianiem kobiet włącznie, wszak był dla reżimu łakomym „kąskiem” – sekretarzował Prymasowi Tysiąclecia. Pozostał niezłomny, nie dał się esbekom. Nie wszyscy potrafiliby dać odpór. Jak podaje Dudek, wg jednego z dyrektorów IV Departamentu MSW, w niektórych województwach zdołano nawiązać współpracę z co czwartym księdzem.

Ustawa lustracyjna jest kulawa. Wyraźnie podkreśla to autor książki pt „Instytut”. Jednak nie ma na to rady, taką a nie inną uchwalił Sejm, i logicznie pojmując, to nie lustratorzy, zniechęceni przez część mediów i polityków, ponoszą winę za nieudolne paragrafy ustawy, lecz parlamentarzyści.

Prof. Dudek snuje marzenia o przyszłości IPN. Marzy mu się IPN *jako wielki ośrodek edukacyjny i naukowy, wspierany przez sprawnie działające archiwum i uwolniony od wyczerpującego swą misję pionu śledczego oraz Biura Lustracyjnego, które powinno funkcjonować – jak niegdyś urząd Rzecznika Interesu Publicznego – jako samodzielna instytucja.* Marzy się Dudkowi ośrodek kierowany przez osoby nie poddające się naciskom rządzących, *myślących politykę historyczną RP z pseudohistorycznym politykierstwem.* IPN nie może jednych wybielać, drugich oczerniać. Gra teczkami przyniosła nie jedną szkodę, nie brakło działań krzywdzących.

Ciąg dalszy na str. 13

LA PAGE DES FRANCOPHONES

de Richard Zienkiewicz (frankofon@laposte.net)

Les martyrs de l'Église

Un chrétien est tué toutes les cinq minutes dans le monde.

C'est ce qu'a rapporté l'agence d'information internationale CENIT qui faisait le compte rendu d'une conférence sur le dialogue interreligieux, organisée au début du mois de juin dernier à Budapest. Le sociologue italien, Massimo Introvigne, représentant de l'Organisation pour la Sécurité et la Coopération en Europe (OSCE), y a déclaré que « Toutes les cinq minutes dans le monde, un chrétien est tué à cause de sa foi », ce qui représente quelque cent cinq mille personnes en un an. C'est comme si une ville comme Nancy en France, ou Legnica en Pologne, était effacée de la surface de la terre chaque année. Et pourtant, ces statistiques font rarement la une des grands médias. Seuls les attentats en Irak contre la cathédrale de Bagdad le 31 octobre dernier, où quarante-six chrétiens ont trouvé la mort, ou ceux perpétrés en Égypte au printemps dernier, ont été évoqués. Pourtant, on tue des chrétiens partout dans le monde, et pas seulement dans le monde de l'islam. L'Inde, l'Indonésie et le Pakistan sont considérés comme les pays les plus dangereux pour les chrétiens. Mais on tue aussi au Sri Lanka, aux Philippines, dans les pays d'Afrique et même en Amérique latine. Parmi les victimes, on recense également des ecclésiastiques. En 2010, d'après l'agence Fides, on en dénombre vingt-cinq, dont un évêque, dix-sept prêtres, un religieux, une religieuse, deux séminaristes, ainsi que trois volontaires laïcs en mission d'évangélisation. Dix-sept ont été assassinés en Amérique, dont six au Brésil et quatre en Colombie, six en Asie, dont deux en Chine, et deux en Afrique, en République démocratique du Congo. Parmi ces victimes, il y a un prêtre polonais franciscain de 45 ans, le père Mirosław Karczewski, tué dans sa paroisse en Équateur, en décembre dernier. L'agence Fides se garde bien de parler de martyre pour toutes ces victimes. Parfois, c'est le simple vol qui est à l'origine des assassinats, comme celui du prêtre polonais. En revanche, l'agence souligne que tous ont offert leur vie pour annoncer l'Évangile et témoigner de leur foi, et que personne n'a hésité à se rendre dans les endroits les plus dangereux pour apporter la Parole du Christ à ceux qui en avaient besoin. Au moment où ces lignes sont écrites, la presse polonaise rappelle le vingtième anniversaire de la mort de deux missionnaires franciscains au Pérou. Le père Zbigniew Strzałkowski, originaire de Zawada près de Tarnów, avait 33 ans. Il avait été ordonné prêtre en 1986, après des études de philosophie et de théologie au grand séminaire franciscain de Cracovie. Pendant deux ans, avant d'être envoyé en mission au Pérou en 1988, il a été vice-recteur du petit séminaire franciscain de Legnica. Le père Michał Tomaszek, originaire de Łękawica dans les environs de Żywiec, avait 31 ans. Il a également fait des études de philosophie et de théologie au même séminaire de Cracovie, à la suite desquelles il a été ordonné prêtre en 1987. Pendant deux ans, il a été vicaire à Pieńsk près de Zgorzelec, puis est parti au Pérou en 1989. Tous les deux étaient originaires de familles très pieuses. Petits, ils ont été servants d'autel. Zbigniew est entré chez les franciscains après son bac et après avoir travaillé pendant un an, tandis que Michał est passé par le petit séminaire de Legnica avant d'entrer dans les ordres

après le bac. Tous les deux se portèrent volontaires pour partir au Pérou lorsqu'une mission franciscaine fut créée dans les Andes, à Pariacoto, une paroisse en haute montagne, étendue, composée de soixante-dix villages. Ils s'y sont retrouvés à trois, avec le père Jarosław Wysoczański qui a échappé à la mort, car il était en vacances en Pologne à ce moment-là. Pendant deux ans, ils ont construit la paroisse à partir de rien, dans une région très pauvre et manquant de tout. À côté de l'enseignement religieux et de la célébration de l'Eucharistie, ils ont aussi fourni une aide alimentaire, ont construit des canalisations pour avoir de l'eau et ont mis en place un aide médicale en se basant sur les méthodes naturelles en raison du manque de médicaments. Ils ont même obtenu qu'un médecin vienne régulièrement visiter les malades. Mais tout leur travail apostolique et caritatif s'est brusquement arrêté le 9 août 1991. Ce jour-là, le père Zbigniew et le père Michał ont été enlevés par des terroristes appartenant au Sentier lumineux, une organisation d'obédience maoïste, issue du parti communiste péruvien, financée par le trafic de drogue, dont la guérilla l'opposant à l'armée péruvienne a fait près de soixante-dix mille morts en vingt ans, entre 1980 et 2000, principalement parmi la population paysanne des Andes, au sein de laquelle travaillaient les missionnaires polonais. Après un simulacre de procès, au cours duquel ils ont été accusés d'« endormir la conscience révolutionnaire des Indiens » en prêchant la paix à travers la Parole du Christ, les senderistes les ont assassinés de deux balles dans la nuque en laissant cette inscription : « c'est comme ça que meurent les valets de l'impérialisme ». La mort tragique du père Zbigniew et du père Michał a suscité une vive émotion dans tout le Pérou où tout le monde reconnaissait leur travail et savait qu'ils ne voulaient pas quitter leurs paroissiens malgré les dangers qui les menaçaient. À titre posthume, le gouvernement péruvien les a aussitôt fait grands officiers de l'Ordre du Soleil du Pérou. En 1996, s'est ouvert leur procès de béatification dont la phase diocésaine s'est achevée en 2002. Le dossier des deux Serviteurs de Dieu est actuellement à l'étude au Vatican. Prions à leur intention pour qu'ils soient béatifiés rapidement. □

KRONIKA POLONIJA

od 1992 r. redaguje Zbigniew A. Judycki

WŁOCHY

• 6 sierpnia br. zmarł w Rzymie Roman Opalka, wybitny polski artysta plastyk, malarz, grafik; urodzony w 1931 r. w Hocquin-court (Francja). Studia ukończył w Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Łodzi 1949–50 oraz w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie 1950–56. Wrócił do Francji w 1977. Uprawiał malarstwo, rysunek, grafikę i rzeźbę.

Od 1965 tworzył obrazy własnej koncepcji (zapis ciągu liczb od 1 do nieskończoności). Profesor

Akademii Sztuk Pięknych w Düsseldorfie 1980 i Letniej ASP w Salzburgu 1985–91. Autor: *Rencontre par la séparation* (Paris 1987); *Opalka 1965/1–* (Paris 1992). Laureat nagród, m.in.: Grand Prix na I Międzynarodowym Biennale Grafiki w Bradford 1968; Grand Prix na III Międzynarodowym Biennale Grafiki w Krakowie 1970, I nagroda na XIV Biennale w Sao Paulo 1977; Grand Prix National de la Peinture, Francja 1991; Kaiserring-träger der Stadt Goslar 1993.

UKRAINA

• Krzyż upamiętniający polskich inteligentów (nauczyciele, lekarze, prawnicy, oficerowie) wymordowanych przez Niemców

podczas II wojny światowej, odsłonięto 6 sierpnia w Iwano-Frankowsku (dawnej Stanisławów).

USA

• 23 lipca 2011 r. zmarł w Tacomie (stan Waszyngton) gen. John David Shalikashvili, syn gruzińskiego oficera i Polki. Przyszły generał armii amerykańskiej urodził się 1939 r. w Warszawie. Po upadku Powstania Warszawskiego wyjechał do Niemiec, a następnie do USA. Tam po skończeniu studiów cywilnych (inżynier mechanik) i wojskowych, m.in. w United States Army War College poświęcił się karierze wojskowej. W latach 1992–93 był naczelnym dowódcą wojsk NATO w Europie, a następnie objął najwyższe stanowisko w armii amerykańskiej jakim była funkcja przewodniczącego szefów potężnych sztabów wojskowych Stanów Zjednoczonych.

• Ksiądz Andrzej Wypych, proboszcz parafii pw. św. Franciszka Borgii w Chicago, został powołany przez Benedykta XVI na nowego biskupa pomocniczego archidiecezji chicagowskiej. Nowy biskup urodził się w Polsce, gdzie w 1983 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk ówczesnego kardynała Karola Wojtyły. □

KRZYŻÓWKA GŁOSU

POZIOMO: 2) Do równania deski; hebel 4) Obwieszczenie władcy 6) Ozdobny pas wzdłuż spodni 9) Składa się z dwóch dań 10) Żartobliwie o niskim człowieku 11) Impreza z ujeżdżaniem byków 13) Rzadkie imię żeńskie 14) Nosił razy kilka 15) Zaprawa, podkład 19) Zatrzymuje pojazd 22) Łodzie lub plecy 24) Najlepiej czuje się w maśle 25) Metropolia Zimbabwe 27) Wielocyfrowa 28) Za młodu - palca 30) Rowerowe „taxi” 31) ... Wolności w Nowym Jorku 32) Z sympatią o psie 33) Wylanie wód rzeki.

PIONOWO: 1) Liść trawy 2) Pięten piłkarskich kibiców 3) Nad kolanami 5) Mała sprzączka 7) Damska ostona od deszczu 8) Okres bez opadów 11) Wśród jednoślądów 12) Indyjska stolica 15) Występ artysty, pokaz 16) Domek letniskowy 17) Rodzaj pomnika 18) Część od damskiego kostiumu 20) Wymarły gatunek strusia 21) Nowej Zelandii 23) Duża kanapa 25) Bizun, kańczug 26) W nim as szulera 29) Kumberland lub beszamel.

Litery z ponumerowanych na czerwono pól utworzą rozwiązanie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

Rozwiązanie krzyżówki z numeru 25/2011 GK: - „Piotr i Paweł”

Poziomo: 6- niewiasta, 7- twardówka, 9- dyplomata, 13- biblioman, 21- ragtime, 22- krzywizna, 24- akordeon, 28- peryskop, 30- wódz, 31- elewator, 32- ekolog.

Pionowo: 1- knot, 2- meta, 3- biodro, 4- wsuwka, 5- łamana, 8- wnyki, 10- lila, 11- miot, 12- team, 13- bez, 14- brak, 15- Igor, 16- Mike, 17- neon, 18- skąpiec, 19- czarter, 20- świstak, 23- napór, 25- orzeł, 26- dewon, 27- obtok, 29- owoc. □

POLSKA | FRANCJA | ŚWIAT

Płonące Wyspy

Co spowodowało zamieszki, które na początku sierpnia wstrząsnęły miastami Wielkiej Brytanii? Ubóstwo, marginalizacja społeczna, plaga bezrobocia, brak autorytetu rodziców, nienawiść do polacji, wandalizm? Z pewnością eksplozję wywołała mieszanina wszystkich tych czynników.

Wbrew jednak temu co by można sądzić, najbardziej drastyczne formy dewastacji i grabieży miały miejsce nie w najbardziej biednych dzielnicach, zamieszkałych w większości przez kolorowych imigrantów, lecz tam, gdzie zgodnie z polityką zróżnicowania społecznego zamożni i biedni koegzystowali do tej pory całkiem zgodnie. W wypadku Londynu chodzi o dzielnice Tottenham, Hackney, Clapham, Croydon i Enfield. 10 lat temu urbaniści wpisali w ich pejzaże niskie budynki z czerwonej cegły z mieszkaniami socjalnymi. Nikomu nie przeszkadzało, że sąsiadowały one z domami dla ludzi zamożnych. 8 sierpnia wieczorem ten model udanej dotąd mieszaniny społecznej i kulturowej przestał funkcjonować. W reakcji na śmierć mężczyzny zastrzelonego (dochodzenie pokaże, co było przyczyną strzałów) przez policję, bandy młodych ludzi w kurtkach z kapturami rozpoczęły nocne akcje podpalania samochodów, włamywania się do sklepów i masowych kradzieży.

Guerilla miejska po Londynie ogarnęła także inne miasta Wielkiej Brytanii, przede wszystkim Manchester, Liverpool i Birmingham. Straty poczynione w ciągu 4 dni zamieszek oceniane są na co najmniej 114 milionów euro.

Obrabowani sklepikarze, którzy stracili nierzadko dorobek całego życia, opowiadają, że młodzi ludzie w kapturach, niewidoczni za dnia, to byli głównie biali. Był też pewien procent ludności kolorowej, ale najwidoczniej nie chodziło tu o zamieszki rasowe, lecz o eksplozję zawiści wobec tych, którzy mają więcej i żyją lepiej. Nie przypadkiem bowiem wybuch nastąpił w okresie kryzysu, drakońskich cięć w budżetach socjalnych zdecydowanych w 2010 roku przez rząd Davida Came-

rona i wzrostu bezrobocia głównie wśród ludzi młodych bez kwalifikacji lub słabo wykwalifikowanych.

Na samym początku uliczne starcia napastników z policją przypominały wydarzenia z lat 80. XX wieku, kiedy wrzały dzielnice-getta w Wielkiej Brytanii. Szybko jednak nowoczesne techniki komunikacji wchodziły do gry i chuligani zwoływali się za pośrednictwem wiadomości przekazywanych internetem przez telefony komórkowe. Do gangów prowadzących najbardziej gwałtowne napady przyłączyli się często przypadkowi spryciarze, którzy postanowili skorzystać z okazji.

Wśród 900 aresztowanych wiele osób jest znanych policji; nie po raz pierwszy dopuścili się one przestępstwa. Ale sporo jest też anonimowych przechod-

niów, którzy "obstąpili się" w sklepach z powybijanymi witrynami. Pokusa była zbyt wielka – mówi studentka złapana na gorącym uczynku. Wielu jest też młodych bezrobotnych, wywodzących się z biednych rodzin, wykarmionych reklamami społeczeństwa konsumpcyjnego i gotowych na wszystko, by zdobyć parę upragnionych dzinsów.

Osobne pytanie dotyczy reakcji policji, oskarżonej w czasie rozruchów o bierność. Dlaczego nie interweniowała wcześniej? Dlaczego dopuściła do aktów wandalizmu? – pytali poszkodowani obywatele.

W Wielkiej Brytanii nie ma odpowiednika francuskiego CRS (compagnies républicaines de sécurité), czyli sił przygotowanych na wypadek wielkich manifestacji lub guerilli miejskiej. W razie zagrożenia władze wyposażają klasycznych policjantów, słynnych „bobbies” w pałki i każą im odgrywać rolę, do której wcale nie są oni przyzwyczajeni. W rezultacie policjanci brytyjscy nie bardzo wiedzą, co robić gdy mają na przeciw siebie tłum rozwścieczonej młodzieży. Premier Cameron obiecał, że policjanci przejdą w przyszłości odpowiednie szkolenia i że ich uprawnienia będą większe niż dotychczas. □

Instytut Pamięci Narodowej

Ciąg dalszy ze str. 10

W najbliższych latach najważniejszym celem Instytutu winna być obywatelska i patriotyczna edukacja Polaków, zwłaszcza młodych, dla których czasy PRL, wszechobecność tajnych służb – to historia ciągle mało znana. Być może przyczyniły się do tego również „błędy i wypaczenia” IPN-u.

Prof. Dudek dzieli się nadzieją, że IPN stanie się instytucją na miarę oczekiwań poszukiwaczy prawdy a nie sensacji. Wszak minęły – jego zdaniem – czasy, w których informacje z teczek bezpieczeństwa traktowane były, zwłaszcza przez media, jako żer dla mas. IPN nie jest wyłącznie wielką składnicą ubecko-esbeckich papierów. Należy na nie spojrzeć, jak na obraz epoki zniewolenia i dyktatury. *Amnezja w tej sprawie byłaby bowiem pierwszym krokiem w kierunku ograniczenia naszej wolności* – pisze

Dudek. Strach przed prawdą prowadzi do zakłamywania przeszłości. Mam osobistą przygodę z teczką. Dzięki prezesowi Kurtyce mogłem do swojej, cieniutkiej co prawda, zajrzeć i dowiedzieć się, jak mnie osaczano. W „podsumowaniu” odnotowali: „odmowa współpracy”. Antoni Dudek tak kończy swoją osobistą przygodę z IPN: *Pisząc tę książkę, przebrnąłem... przez Himalaje demagogii, dezinformacji, ignorancji, a wreszcie najwzkiejszego chamstwa, z których pomocą próbowano poniżyć, ośmieszyć, skompromitować i w końcu definitywnie zniszczyć Instytut Pamięci Narodowej. Jak dotąd to się nie udało...* □

Jerzy Klechta

Antoni Dudek, *Instytut. Osobista historia IPN*, Warszawa 2011, s.367

Jest naszym obowiązkiem pamiętać o tych rocznicach, ponieważ dotyczą one tych, którzy poświęcili swoje życie w obronie wolności i niezależności Polski.

Zaproszenie na sierpniowe uroczystości

Zarząd Stowarzyszenia Polskich Kombatantów i Ich Rodzin Koto Paryż zaprasza wszystkich rodaków mieszkających we Francji, w szczególności tych z Paryża i najbliższych okolic stolicy Francji w niedzielę 28 sierpnia 2011 roku o godz. 11.00, do kościoła polskiego Wniebowzięcia NMP na uroczystą Mszę świętą w intencji Polskiej Solidarności. Ta

Msza święta będzie odprawiana w przypadającą w tym roku 31. rocznicę strajków sierpniowych z 1980 roku, które zrodziły potężny ruch społeczny i doprowadziły do powstania NSZZ Solidarność. I tu, we Francji, chcemy dziś oddać hołd tym wszystkim, którzy w owym czasie, w odważnym zrywie wolnościowym zapoczątkowali długo oczekiwaną zmianę polityczną tak w Polsce, jak i w Europie Środkowo-Wschodniej.

Natomiast 31 sierpnia 2011 roku o godzinie 18.00 odbędzie się przy płycie Solidarności na Placu Inwalidów w Paryżu manifestacja patriotyczna, potężona z zapaleniem zniczy i złożeniem kwiatów, mająca na celu upamiętnienie wszystkich tych działaczy Solidarności, którzy działając na niwie społeczno-patriotycznej oddali swe życie za ideały leżące u podwalin polskiego zrywu wolnościowego z 1980 r. W szczególności chcemy upamiętnić kapłanów Solidarności bł. Ks. Jerzego Popiełuszkę, śp. Ks. prałata Henryka Jankowskiego oraz w sposób szczególny śp. Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego i Jego śp. żonę Marię, a także pozosta-

tych 94 pasażerów samolotu rządowego, którzy zginęli w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem, udając się 10 kwietnia 2010 r. do Katynia na uroczystości 70-lecia ludobójstwa dokonanego przez Sowietów na polskich oficerach-jeńcach wojennych podczas trwania II wojny światowej.

W obu tych ważnych dla nas, Polaków, manifestacjach będziemy też wspominać wszystkich Polaków – żołnierzy i cywilów II Rzeczypospolitej, poległych na wszystkich frontach świata w ciągu trwania II wojny światowej, w 72. rocznicę jej wybuchu, pamiętając, że to w wyniku tajnego paktu Ribbentrop-Mołotow, podpisanego 22 sierpnia 1939, nastąpiła ta największa w dziejach świata hekatomba. Była ona wywołana zdradzieckim napadem na Polskę, najpierw 1-go września przez Niemcy, a potem 17-go września przez Rosję sowiecką, która „ciosem w plecy walczącej Polski”, zadany ze wschodu, spowodowała ostateczną kapitulację i czwarty rozbiór Polski.

Za Zarząd Koto Paryż SPK: Wiceprezes Stanisław Ałuszko

foto: S. Ałuszko

Cena milczenia

O kulisach powstawania filmu „Kret” opowiada reżyser Rafał Lewandowski.

Edward Kabiesz (Gość Niedzielny): Czy inspiracją filmu były prawdziwe wydarzenia?

Rafał Lewandowski: – Nie ma w tym filmie żadnego wątku autobiograficznego. Pomysł powstał, kiedy nakręciliśmy dokument „Piosenka i życie”. Jest tam wątek córki górnik z kopalni „Wujek”. Kiedy chodząc po Katowicach robiłem z nią dokumentację, zrodził się pomysł na fabułę.

Czy znał Pan Śląsk przed realizacją filmu?

– Nie. Poznałem Śląsk dopiero w czasie realizacji „Piosenki i życia”. Zainteresowała mnie śląska kultura i samo miejsce. Jestem pół-Polakiem i pół-Francuzem. Kiedy tu przyjechałem, powiedziałem, że chcę trochę inaczej pokazać ten region. Wybraliśmy Bielsko-Białą, a ja zawsze podkreślałem, że to miasto europejskie, bliższe Wiednia niż Warszawy. Chcieliśmy zaznaczyć, że te historie są ciągle obecne nie gdzieś tam w bardzo dalekiej dla zagranicznej publiczności przestrzeni, lecz w centrum Europy. Przecież konsekwencje komunizmu trwają do dzisiaj tu, w Środkowej Europie, a za granicą, np. we Francji, gdzie mieszkam, ten wątek jest mało znany.

Jest to film o ludziach uwikłanych w kłamstwo. W filmie oskarżenie oparte na nikłych przesłankach może doprowadzić do tragedii. Czy to nie wskutek braku lustracji?

– Chcę pokazać to, czego nie widać w gazetach czy telewizji, czyli to, co się dzieje w strefie rodzinnej. Miłość, zaufanie, mił ojca nagle zostają zagrożone. Wydaje mi się, że te sprawy cały czas ciężą, stają się ciężarem dla młodszych pokoleń. A to pokolenie często nie ma o tym pojęcia. Historia i polityka mnie nie interesuje – mówią młodzi ludzie. Podobnie jak Paweł z filmu. Aż do momentu, kiedy zaczyna rozumieć, że jako syn domniemanego agenta też jest uwikłany.

Paweł nie chce słuchać o agentach. Z drugiej strony pokazuje Pan zacierzwiniętych przedstawicieli Polonii we Francji, którzy są odmiennego zdania.

– Wiele osób znajduje się między Polską a innym krajem. Polonia francuska jest mało znana w Polsce. A przecież tamtejsza Polonia liczy około 600 tys. ludzi. Chciałem, by w scenach rozgrywających się we Francji występowali prawdziwi Polonusi. Jednak ten folklor, który

Urbanowicz ×2

Ukaż się nareszcie dawno zapowiadany przez polskie Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego album „Artysta nienasycony” z reprodukcjami prac ks. Witolda Urbanowicza, polskiego palloty, mieszkającego od 1972 r. w Paryżu. Na łamach „Głosu Katolickiego” kilkakrotnie już prezentowaliśmy dzieła tego artysty, ale oczywiście jedynie wrywkowo, teraz dzięki tej pięknej edytorsko książce możemy zapoznać się z całościem bogatej twórczości ks. Witka: setkami jego obrazów, rysunków, grafik, rzeźb, z projektami witraży i plakatów, ilustracjami i okładkami książek.

Najbardziej lapidarnie i trafnie podsumował dorobek artysty jeden z autorów albumu, były superior wspólnoty ks. pallotyńów we Francji, a obecnie arcybiskup diecezji warszawsko-praskiej ks. Henryk Hoser, stwierdzając:

Farby, pędzle, sztalugi do malowania potrzebne, ale artysty nie czynią. Artystę czyni talent. Malarstwo ks. Witolda Urbanowicza SAC, to nie do końca oszlifowany diament.

Kto go uczył malować i rzeźbić? – prawdopodobnie nikt, bo szkołą i szkołami się brzydził. Kto nauczył go wrażliwości na kolory i piękno natury? – chyba one same oglądane już okiem dziecka w malowniczych stronach i krajobrazach suwalskich, krainie pól, lasów i jezior. Kto nadał mu charakterystyczne cechy artystycznej ekspresji? To już czysta inspiracja duchowej natury. W twórczości Witolda Urbanowicza wszystko jest ruchem, dynamiką, światem stającym się, a nie zastanym i zastygłym.

Dorobek jego pracowni to zwykle trzy cykle tematyczne: pejzaże w rozmaitych kombinacjach i formatach, zmiennym, ale zawsze charakterystycznym kolorycie, cykl sakralnych postaci, zdarzeń i symboli, wyraz wiary i duchowości autora i wreszcie ludzkie ciało ubrane lub nagie jako ekspresja duszy, egzystencji, stanów afektywnych i niekiedy dramatycznych sytuacji implikujących malowane osoby.

Witold Urbanowicz ma swoje techniki jak malowanie palcami, dotykowe urabianie faktury, techniki odlewnicze, odkrywcze tworzenie witraży. W połączeniu z bogatą, zawsze wyrazistą kolorystyką, dają mu duże możliwości „wariacji” na temat znanych mistrzów malarskich np. impresjonistów. Skala kojarzenia artysty chroni go od sztampy i skostnienia. Malarz jest kaptanem, a jego świat otwiera się na szerokie horyzonty wiedzy oraz sięga bezkresnych, nieskończonych wymiarów wiary. Swoiste Credo sakramentalnej bliskości.

Równocześnie z albumem „Artysta nienasycony” Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego wydało bardzo interesującą publikację poświęconą plakatom ze zbiorów Biblioteki Polskiej w Paryżu* Wśród autorów zamieszczonych tam prac również figuruje ks. Witold Urbanowicz. (bs)

– Witold Urbanowicz. „Artysta nienasycony”. Pod redakcją Barbary Stettner-Stefańskiej. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Departament Dziedzictwa Kulturowego. Warszawa 2011,
– Anna Agnieszka Szablowska – „Plakat Polski w zbiorach Biblioteki Polskiej w Paryżu”. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Departament Dziedzictwa Kulturowego. Warszawa 2011

tak lubią, jest, niestety, przestarzały. Te imprezy to Mazowsze po raz kolejny. Mają duży problem, żeby zrozumieć, jak wygląda Polska dzisiaj. Natomiast faktem jest, że drugie pokolenie, a nawet trzecie, wraca do tej polskości. Ale inaczej. Chcą mówić po polsku, zaczynają podróżować po Polsce. Starsi mają dziwne podejście do Polski. Nie wiedzą, czy Polska jest kapitalistyczna, czy jeszcze komunistyczna. Dla zintegrowanej bardziej z Francją większość Polska to muzyka, jedzenie i polskie słowa. Nie wiedzą tak naprawdę, co dzieje się w Polsce. Mają takie nieco naiwne widzenie kraju.

„Kret” jest filmem o dochodzeniu do prawdy. Oglądając go, przypomina się głośna „Pozytywka” Costy-Gavrasa.

– Wczoraj to samo usłyszałem od mojego międzynarodowego dystrybutora. Cieszę się, że ktoś zauważa ten związek. Zanim zaczęliśmy pisać scenariusz, kilka razy oglądaliśmy „Pozytywkę”. Chciałem zobaczyć, jak w tym filmie dochodzi się do prawdy. I te wahania głównej bohaterki. Ktoś we Francji powiedział mi, że Marian Dziędziel z tymi wąsami ma coś wspólnego z Arminem Muellerem-Stahlem, grającym w „Pozytywce” rolę ojca. Chciałem nakrę-

cić film o charakterze uniwersalnym wokół polskiego tematu. Jestem przekonany, że to milczenie owocuje po latach tragicznymi skutkami w strefie bardzo intymnej. Historia o znowie milczenia wokół bolesnych tematów znajdziemy wszędzie, również we Francji. Wystarczy wspomnieć wojnę algijską czy sprawę kolaboracji w czasie II wojny światowej. Wracając do lustracji, nie możemy zamykać oczu czy uszu, twierdzić, że nic się nie stało i żyjemy w totalnej zgodzie. Boli mnie, że w Polsce nie powstała taka komisja jak w RPA, by wyjaśnić ciemne sprawy z przeszłości. By ludzie zaczęli rozmawiać ze sobą. By powstała normalna, spokojna debata, a nie ring, na którym wszyscy boksuje.

Uważam, że niemożliwe jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego na gruncie, gdzie jest tyle przemilczanych spraw i agresji.

Swoją opowieść osadził Pan w konwencji thrilleru. Chciał Pan uatrakcyjnić temat?

– Rzeczywiście. Ludzie często pytają, dlaczego

młodzi reżyserzy nie chcą mówić o takich sprawach. Pada odpowiedź, że ludzie nie chcą tego oglądać. Ale nie chodzi o to – chcą nie chcą. Uważam, że filmy robione wokół takiego tematu były po prostu nieatrakcyjne. Albo artystowskie, albo zmanierowane, albo powstawały komedie kiepskiej jakości. Nie wspominając fali filmów niby gangsterskich z początku lat 90. Myślę, że jeżeli na etapie scenariusza, castingu i samej realizacji reżyser potraktuje widownię poważnie, to film widza zainteresuje. Kręcąc film, chcieliśmy, by był on dla widza dostępny, by zachodził w nim proces identyfikacji się z bohaterami. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

- ☺ W towarzyskim meczu piłkarskim Polska pokonała skromnie 1:0 reprezentację Gruzji. Bramkę zdobył Jakub Błaszczykowski.
- ☺ Trzecia kolejka ekstraklasy: Wisła Kraków - KGHM Zagłębie Lubin 1:0, Ruch Chorzów - Śląsk Wrocław 0:1, Lechia Gdańsk - Cracovia 1:1, Jagiellonia Białystok - Korona Kielce 1:1, Legia Warszawa - Górnik Zabrze 3:1, Polonia Warszawa - ŁKS Łódź 2:0, Podbeskidzie Bielsko-Biała - Widzew Łódź 0:0, GKS Bełchatów - Lech Poznań 0:3. Liderem tabeli został Lech, przed Śląskiem i Polonią (wszystkie trzy zespoły po 7 pkt). Czwarta jest Legia (6 pkt i mecz zaległy).
- ☺ W 4 rundzie Ligi Europy przeciwnikiem Legii będzie moskiewski Spartak. Śląsk zmierzy się z Rapidem Bukareszt. Przeciwnikiem Wisły w Lidze Mistrzów będzie natomiast APOEL Nikozja.
- ☺ Termalica Bruk-Bet Nieciecza dzięki zwycięstwu u siebie 2:1 nad Arką jest z dorobkiem 10 punktów liderem pierwszej ligi piłkarskiej. Dalej są Pogoń, Dolcan, Piast i Wisła Płock (po 7 pkt).
- ☺ Paweł Wojciechowski po 23 latach, wynikiem 5,91 uzyskanym 15 sierpnia w zawodach w Szczecinie, odebrał Mirosławowi Chmarze rekord Polski w skoku o tyczce.
- ☺ Żużel. Unia Leszno uległa na własnym torze Caelum Stali Gorzów 51:39 w meczu XV rundy (1 runda play-off) Speedway Ekstraligi. Pozostałe wyniki: Sparta-Unibax 32:58, Falubaz-Marma 60:30.
- ☺ Jarosław Hampel po zwycięstwie w żużlowej Grand Prix Skandynawii w szwedzkiej Malilli awansował na drugie miejsce w klasyfikacji generalnej. Trzeci jest Collob. Hampel ma 22 punkty straty do lidera - Amerykanina Hancocka.
- ☺ Łukasz Kubot od stycznia zarobił w turniejach 437 883 dolarów, co plasuje go na 49. miejscu listy najbogatszych tenisistów w tym roku. Kubot awansował też o jedno miejsce w rankingu ATP World Tour i jest obecnie 58. tenisistą świata.
- ☺ Polskie hokeistki na trawie zajęły szóste miejsce w mistrzostwach Europy tzw. drugiej dywizji, które zakończyły się w Pozna-

- niu. W finale reprezentacja Szkocji pokonała Białoruś 2:0. Z kolei polscy hokeiści przegrali po karnych zagrywkach z Czechami 1:2, ale dopiero w finale mistrzostw Europy drugiej dywizji, które rozgrywane były w ukraińskiej Winnicy. W regulaminowym czasie i po dogrywce był remis 1:1. Awansowali Czesi.
- ☺ Polscy koszykarze pokonali zespół Bośni i Hercegowiny 87:68 w swoim ostatnim meczu międzynarodowego turnieju w Rimini. Było to, niestety, ich pierwsze zwycięstwo.
- ☺ Kamil Stoch wygrał konkurs skoków Letniej Grand Prix w szwajcarskim Einsiedeln.
- ☺ Budowlani Łódź pokonali w finale Pucharu Polski rugby Arkę Gdynia 16:3, rewanżując się tym samym aktualnym mistrzom Polski za przegrany w czerwcu finał Ekstraligi.
- ☺ Zuzanna Pawlikowska zdobyła na tegorocznej Uniwersjadzie w chińskim Shenzhen złoty medal w judo. Polka, startująca w kategorii do 52 kg pokonała w finałowej walce reprezentantkę Korei Południowej, Ha Na Seo.
- ☺ Słowak Peter Sagan wygrał 68. Tour de Pologne. Najlepszym Polakiem w końcowym rozliczeniu okazał się Bartosz Huzarski, sklasyfikowany na szóstej pozycji. Adrian Kurek zdobył koszulkę dla najaktywniejszego kolarza wyścigu.
- ☺ Czwierćfinał na turnieju tenisowym w Stanford, triumf w Carlsbadzie i półfinał w Toronto - to dotychczasowe wyniki Agnieszki Radwańskiej w us Open Series. Polska tenisistka jest druga w jego rankingu. Prowadzi Serena Williams. Amerykanka, która w us Open Series ma do tej pory dwa zwycięstwa - w Stanford i Toronto, zgromadziła 170 pkt i wyprzedza Polkę o 40 pkt. us Open Series skupia turnieje rozgrywane na twardej nawierzchni w Ameryce i Kanadzie od lipca do połowy września. Agnieszka Radwańska wycofała się jednak z turnieju WTA Tour rangi Premier I na twardych kortach w Cincinnati z powodu kontuzji ramienia.
- ☺ Jacek Krzynówek, 96-krotny reprezentant Polski (15 goli), oficjalnie ogłosił zakończenie kariery piłkarskiej. □

Gdzie w Polsce kupić nieruchomości?

Kraków został wskazany jako miasto gdzie najlepiej inwestować w nieruchomości - donosi „Dziennik Polski”, w oparciu o wyniki sondażu przeprowadzonego przez Portal *Krajowy Rynek Nieruchomości*. Kraków uzyskał dużą przewagę wskazań - aż 41 procent osób uznało, że ma najwyższy potencjał inwestycyjny. Na kolejnych miejscach uplasował się Gdańsk (13 proc.), Warszawa i Wrocław (oba ponad 12 proc.).

Według organizatora sondażu, miasta z pierwszej czwórki wyróżniły swój niepowtarzalny historyczny charakter, a także opracowały ofertę dla biznesu.

Kraków został wyróżniony nie tylko w sondażu, ale także przez Ranking World Investment Report 2011. Stolicę Małopolski uznano jako miejsce ekspansji firm z branży wysokich technologii i usług okołobiznesowych. Jako jeden z 10 największych ośrodków outsourcingu uznał Kraków Global Services and Tholons. □

Łebska lekcja historii

We Władysławowie - sportowcy, w Międzyzdrzjach - gwiazdy kina, a w Łebie - pe, jalną Alją będą uhonorowani... prezydenci.

Na razie polscy, w przyszłości - także zagraniczni. Każdy z prezydentów, w ciągu ostatnich 11 lat, w różnych miejscach i czasie złożył odcisk dłoni. Odcisk został przeniesiony na mosiężne tablice, te zaś zostały osadzone na specjalnym głazie. Głazy, jeden po drugim, zostaną wyeksponowane w centrum

Łeby. Całości będzie dopełniał krótki opis postaci: przy każdym głazie znajdzie się krótka notka na temat konkretnego prezydenta.

I byłoby nawet fajnie: ciekawostka turystyczno-historyczna

nad samym morzem. Tyle że, jak zapowiadają twórcy Ścieżki, Urząd Miasta Łeba wraz z tamtejszym Forum Turystyczno-Gospodarczym, odcisk dłoni należy się wszystkim prezydentom Polski. Jednym słowem, obok demokratycznie wybranych prezydentów swoje miejsce będzie też miał... Jaruzelski. Internauci już snują domysły, kto będzie następny: może Fidel, a może Putin. Zastanawiają się też, ile będzie kosztowało miasto czyszczenie tablicy Jaruzelskiego z czerwonej farby...

Poproszony o komentarz prezydent Łeby Andrzej Strzechmiński tłumaczy, że Aleja jest formą... nauczania historii. Nie odcenia, nie wartościuje. Po prostu wskazuje, który prezydent był pierwszy, który następny, itd. Dodatkowo przy nazwisku Jaruzelskiego ma widnieć napis: „urząd kontraktowy” - co ma wszystko tłumaczyć. Pan burmistrz, jak twierdzi, sam był ofiarą stanu wojennego. Ale ocenę tamtych wydarzeń i generała pozostawia odwiedzającym Łebę. □

AP (Gość Niedzielny)

W rocznicę męczeńskiej śmierci Maksymiliana Kolbe

Nabożeństwo „Transitus świętego Maksymiliana”, odprawione w kościele franciszkańskim w podświęcimskich Harmężach, zainaugurowało w niedzielę 14 sierpnia centralne uroczystości 70. rocznicy męczeńskiej śmierci świętego Maksymiliana Kolbe w niemieckim obozie Auschwitz.

Podczas nabożeństwa wierni wysłuchali między innymi fragmentu ostatniego kazania, które wygłosił święty Maksymilian Kolbe w obozie Auschwitz. Odczytany został także jedyny list, jaki napisał z obozu do matki. Podczas nabożeństwa wystawione zostały relikwie męczennika.

Po nabożeństwie z Centrum świętego Maksymiliana w Harmężach wyruszyła pielgrzymka franciszkanów i świecików do byłego niemieckiego obozu Auschwitz I, gdzie przed południem kardynał Stanisław Dziwisz odprawił Mszę świętą. Wzięli w niej udział biskupi z Polski i Niemiec.

Ojciec Maksymilian Maria Kolbe został więźniem Auschwitz 28 maja 1941 roku. W ostatnich dniach lipca 1941 roku ofiarował życie za nieznanego mu więźnia Franciszka Gajow-

niczka, wyznaczonego na śmierć głodową w ramach represji po ucieczce innego z więźniów. Ojciec Kolbe zmarł 14 sierpnia 1941 roku, dobity zastrzykiem fenolu, jako ostatni z więźniów zamkniętych w bunkrze głodowym. Franciszkanin został beatyfikowany przez papieża Pawła VI w 1971 r., natomiast kanonizacji dokonał Jan Paweł II 10 października 1982 r. Senat RP ogłosił rok 2011 Rokiem św. Maksymiliana Kolbeo. □

Odpust w paryskiej Notre Dame

150 tys. osób wzięło udział w trzyniedniowych uroczystościach odpustowych w paryskiej katedrze Notre Dame. 13 sierpnia na placu przed katedrą na ogromnym ekranie wierni mogli obejrzeć spektakl R. Hosseina „Une femme nommée Marie”, transmitowany sprzed Bazyliki Różańcowej w Lourdes; 14 sierpnia wieczorem Sekwaną przepłynęła procesja

na 12 łodziach z figurą Matki Bożej, zaś 15. wierni przeszli procesyjnie uliczkami wokół bazyliki. W specjalnym przesłaniu Benedykt XVI życzył uczestnikom uroczystości, by uczyli się od Maryi „niezachwianej wiary, niezawodnej nadziei i matczynej miłości”.

Szczególny charakter obchodów uroczystości Wniebowzięcia Matki

Bożej w Paryżu związany jest ze ślubem złożonym w 1637 r. przez króla Ludwika XIII. Zawierzył on kraj Maryi i postanowił, że w uroczystość Wniebowzięcia ulicami Francji przejdą procesje, by wybłagać mu potomka. Przyszły król Ludwik XIV przyszedł na świat rok później, co nadało szczególnej wagę sierpniowym uroczystościom maryjnym. □

fot. s. J. Korycińska

fot. I.M.

fot. E. Szarek

Polacy tracą miliardy?

W sierpniu wartość oszczędności Polaków zmniejszyła się o ponad 25 mld zł. To efekt przeceny na giełdach – informuje „Rzeczpospolita”.

Gazeta wyliczyła o ile uszczupliły się oszczędności: w funduszach inwestycyjnych lokujących pieniądze w polskie akcje (5,2 mld zł) i w funduszach emerytalnych

(12,1 mld zł) oraz indywidualnych inwestorów giełdowych (7,7 mld zł).

„Trudno jeszcze określić, czy to są rzeczywiste straty dla klientów. Mamy do czynienia z paniką i emocjami” – ocenia wiceprezes PTE PZU. Specjaliści podkreślają, że dopóki nie zakończymy inwestycji, np. sprzedając akcje, są to straty na papierze. □

Uroczystość I Komunii świętej w Montargis

W niedzielę 3 lipca 2011 r., w kościele pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Vesines, o godz. 12. miała miejsce uroczysta Msza św. odprawiona przez ks. Stanisława Katę, w której po raz pierwszy w pełni uczestniczyli: Christian Brożyna, Rafael Chretien, Anna Jablot, Malwina Matkowski, Agnes Mazurski, Arthur Merle, Rosy Ruczyński i Lori Siemasz.

Do tej uroczystej chwili dzieci przygotowywały się przede wszystkim w swoich rodzinach - poprzez świadectwo wiary ich rodziców, dziadków, rodziców chrzestnych, a także w trwających od dwóch lat comiesięcznych spotkaniach katechetycznych z ks. Stanisławem.

Teraz, w swej homilii ks. Stanisław zwrócił uwagę, że Pierwsza Komunia św. jest początkiem długiej wędrówki z Jezusem ku Bogu Ojcu, że jest początkiem rozwijania i umacniania wiary.

Podczas uroczystości dzieci z powagą i pobożnością śpiewały pieśni, psalmy, wznosiły prośby o błogostawieństwo, przynosiły dary do stołu Pańskiego, dziękowały swoim bliskim za przykład wiary.

A pod koniec Mszy św. oddały się pod opiekę Matki Bożej, przed której ołtarzem z zapalonymi świecami odmówiły modlitwę „Pod Twoją obronę”.

Na pamiątkę pełnego uczestnictwa we Mszy św. dzieci otrzymały obrazki z wizerunkiem Jezusa Miłosiernego i błogostawionego Jana Pawła II.

Niech umieszczone na nich słowa „Jezu ufam Tobie” prowadzą i umacniają nasze dzieci przez całe ich chrześcijańskie życie. □

Elżbieta Chretien

Klub Głosu Katolickiego

W lutym 2011 r. został założony **Klub Głosu Katolickiego**. Jego spotkania odbywają się w Paryżu, przy 263 bis, rue Saint Honoré.

Wszystkich zainteresowanych współdziałaniem z nami zapraszamy do skontaktowania się z Redakcją naszego Tygodnika (tel. 01 55 35 32 31) lub z p. Marią Jolantą Dźwigałą (tel. 06 12 19 79 13).

niem z nami zapraszamy do skontaktowania się z Redakcją naszego Tygodnika (tel. 01 55 35 32 31) lub z p. Marią Jolantą Dźwigałą (tel. 06 12 19 79 13).

Spotkanie z byłym szefem CBA, Mariuszem Kamińskim - 1 października

Na zaproszenie Społecznego Komitetu Obróńców Krzyża z Paryża przyjedzie 1 października br. z wizytą do stolicy Francji, wybitny polityk RP, opozycjonista okresu PRL, założyciel i były szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego w rządzie premierów: K. Marcinkiewicza, J. Kaczyńskiego i D. Tuska (który odwołał go) Pan Mariusz Kamiński - obecnie pracuje w Komitecie Politycznym Prawa i Sprawiedliwości, prezes okręgu 19 - 20 w Warszawie.

9 października 2011 odbędą się w Polsce wybory parlamentarne, w których będziemy wybierali posłów i senatorów kolejnej kadencji. To od polityki nowo powołanego po nich rządu zależeć będzie najbliższa przyszłość Polski i stan narodowej gospodarki. Do chwili podjęcia decyzji pozostali nam - wyborcom - jeszcze dwa miesiące, by zagłosować na właściwe osoby i odpowiednią

partię. Dla tych, którzy jeszcze mają wątpliwości w podjęciu tak ważnej decyzji może być bardzo pomocne spotkanie z naszym Gościem.

Spotkanie z Polakami, mieszkającymi we Francji odbędzie się w sobotę 1 października. Szczegółowe informacje zostaną podane w Głosie Katolickim w najbliższym czasie.

Po spotkaniu przewidywana jest uroczysta kolacja w Krypce przy kościele Wniebowzięcia NMP (Paryż, 263 bis, rue Saint Honoré, metro Concorde).

Zainteresowanych prosimy o kontakt z panią Marią Jolantą Dźwigałą (tel. 06 12 19 79 13) w celu dokonania zapisu. Ilość miejsc ograniczona. □

Jan Konieczny

Sierpniowe uroczystości

15 sierpnia – dla Francuzów najbardziej „nieczynny” dzień w roku, dla nas, Polaków, dzień niemal „przepetniony”: Święto Wniebowzięcia NMP, odpust w naszej pierwszej w Paryżu parafii polskiej, docelowa data największych polskich pielgrzymek, rocznica Cudu nad Wisłą, Święto Wojska Polskiego... Mimo wakacyjnych nieobecności, święcimy więc ten dzień możliwie najgodniej. Uroczysta suma – koncelebrowana przez ks. dra Józefa Grzywaczewskiego, rektora Seminarium Polskiego w Paryżu i ks. wikariusza Adama Galikowskiego – odprowadzana jest w intencji Ojczyzny i jej Wojska. Pułkownik Marek Terlecki, Atasze Obrony i Pani Konsul Magdalena Ryszkowska reprezentują Ambasadę Rzeczypospolitej Polskiej, Pan Jan Kukuryka, wiceprezes Stowarzyszenia Polskich Kombatantów i ich Rodzin we Francji, organizatorów, Jan Konieczny, sekretarz generalny i Stanisław Aloszko, skarbnik, Federację Polonii Francuskiej. Obecni są także Panowie Voidet, prezes Stowarzyszenia Souvenir Francais, Yves Detroyat, prezes Stowarzyszenia Kombatantów francusko-polskich, Mr Kudlanski, prezes narodowy i międzynarodowy Stowarzyszenia Ratowników oraz bardzo liczne poczty sztandarowe – polskie, francuskie, włoskie i amerykańskie. W swojej homilii, ks. Józef Grzywaczewski stawia nas przed całą chrześcijańską trudnością zamaganą się z misterium wiary. Postać Matki Chrystusowej jest takim misterium. Jest nim również nasze ludzkie stawanie się. Ileż razy niepo-

koito nas pytanie o miejsce służby wojskowej w sumieniu chrześcijańskim. Jedno jest pewne: bronić, stać na straży jest obowiązkiem miłości. Takim obowiązkiem było w 1920 roku obronić dopiero co odrodzoną Polskę a zatem i resztę Europy przed nawałą armii Kraju Rad. *W uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny żołnierze polscy przetamują front pod Radzyminem i przechodzą do ataku. Na północy, pod Nasielkiem, armia gen. Władysława Sikorskiego gromi nieprzyjaciela. 16 sierpnia rusza uderzenie znad Wieprza. „Niezwyciężona” Armia Czerwona ucieka w panice.* – przypominał ks. biskup Józef Guzek, ordynariusz połowy Wojska Polskiego. To było największe, po wiedeńskim, zwycięstwo oręża polskiego. To była jedna z trzech najbardziej decydujących bitew XX wieku. To zwycięstwo, to był cud. Toteż naturalne było ustanowić dzień 15 sierpnia Świętem Wojska Polskiego.

Pod Łukiem Triumfalnym w Paryżu oddaliśmy hołd żołnierzowi, wzniecony został płomień pamięci. Kwiaty złożyli reprezentanci Ambasady Polskiej: Janusz Styczek, radca, minister, płk Marek Terlecki, atasze obrony i konsul Magdalena Ryszkowska, reprezentanci SPK: Jan Kukuryka wiceprezes, z Paniami Ireną Wahl-Damasiewicz i Hanną Talko. Orkiestra Gwardii Republikańskiej i poczty sztandarowe nadały uroczystości charakter wzniosty i godny pamięci wydarzeń, które czcimy. □

Studium Filozoficzno-Etyczno-Społeczne im. Jana Pawła II w Paryżu

Rozpoczyna zapisy na nowy rok akademicki 2011/2012 na następujące kierunki:

1. Podyplomowe Studia Przygotowania Pedagogicznego (4-semestralne)
2. Studium Kształcenia i Wychowania Dziecka w wieku Przedszkolnym (2-semestralne)
3. Studium Asystenta Managera (2-semestralne)
4. Studium Asystenta Seniora (3-semestralne)
5. Studium Architektury Ogrodów, Wnętrz i Florystyki (3-semestralne)
6. Studium Finansów i Rachunkowości Przedsiębiorstw (4-semestralne)

Szczegółowe informacje w Sekretariacie Studium: 263 bis, rue Saint Honoré 75001 Paris
wtorki, czwartki, piątki: 16.00-19.00, środy: 9.00-13.00. Tel. 01 42 60 66 58.

AL-ANON ALATEEN

Grupy rodzinne Al-Anon
Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

Al-Anon jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby. Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem.

Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20
(w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu – metro: Concorde)

Grupa Alateen spotyka się w drugi i ostatni wtorek każdego miesiąca o **godz. 20**

Anonimowość jest podstawową zasadą Al-Anon. Czekamy na Ciebie!

Tel: 06 13 56 63 68

KTO

TÉLÉVISION CATHOLIQUE

KTO est accessible via le satellite,
la TV par ADSL, le câble, et par
Internet (www.ktotv.com)
en direct et en plein écran.

Canalsat (anciennement TPS) : canal 173

Coordonnées de KTO sur le satellite Astra : Satellite Astra 1KR
(19,2° Est) • Transpondeur : 22 • Fréquence : 11 538 MHz • Polarisation : Verticale • Symbol rate : 22,0 MSymb/sec • Service ID : 6902 • PID Vidéo : 602 • PID Audio : 622.

Ecole EFRA
ROK 2011/2012

Nasza metoda: klasyczna, jasna, aktywna i skuteczna – zapewnia solidne i szybkie nauczanie **języka francuskiego**.

Profesorowie wysoko wykwalifikowani z dużym doświadczeniem pedagogicznym.

Zapisy cały rok: od poniedziałku do piątku (w godz. 9-12 i 14-18).
Tel: 01 47 05 09 29 oraz 06 48 21 78 84

e-mail: efran@neuf.fr; http://efran.neuf.fr/

Poziomy: początkujący • średni • zaawansowany
– przygotowanie do egzaminów na wyższe studia
– francuski specjalistyczny: prawo, medycyna.

Sekretariat czynny: środy – 17⁰⁰-19⁰⁰ i soboty – 10⁰⁰-12⁰⁰.
93, rue St. Dominique (wejście 4, rue Amélie) – Paris 7ème.

Małe grupy | Kursy języka francuskiego w centrum Paryża

SOBCZYK ANNA – SPRAWY URZĘDOWE:

- CAF, RSA, CMU
- Pôle Emploi, Chômage
- Telefon, Internet, Bank
- CV, listy motywacyjne, podania

Tel. **06 66 42 64 08** – pon-sob od 10 h 00 do 20 h 00

e-mail: **sobczykanna@yahoo.pl**

SIRET: 524 219 854 000 14

PSYCHOLOG-TERAPEUTA:

TEL. 01 45 88 58 60

**udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żaloby...**

★ Dziennikarka współpracująca z Głosem Katolickim, profesor francuskiego, szuka od września pracy: zarządcy posiadłości na wsi, stróża domku letniego, opiekunki osoby starszej, dziecka lub wynajmie pokój, mieszkanie z dala od anten przekazu WIFI w zamian za lekcje francuskiego, polskiego, rosyjskiego, historii sztuki, tańca tow. lub kultury generalnej. B. dobra prezencja i referencje. Tel. 01 42 21 46 61; e-mail: kasia.beata@gmail.com

SPRZEDAM lub WYNAJME

DOM z OGRODEM w SANDOMIERZU!

Stan idealny, umeblowany, spokojna okolica.

Tel. [0033] 672.13.11.43;

e-mail: tomasz.janeczko@gmail.com

Jeśli uważasz, że masz problem z alkoholem,
alkohol kieruje Twoim życiem

Przejdź na spotkanie Anonimowych Alkoholików

Anonimowi Alkoholicy są wspólnotą mężczyzn i kobiet, na życie których wpływa picie alkoholu. Anonimowi Alkoholicy dzielą się nawzajem doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby wspólnie rozwiązać swój problem – **alkohol**.

**Spotkania AA odbywają się w każdy wtorek
w godzinach od 19³⁰ do 21³⁰**

przy kościele św. Genowefy (18, rue Claude Lorrain, 75016 Paris – metro Exalmans)

i w każdy piątek godzinach od 19³⁰ do 21³⁰
w Domu Jana Pawła II (52, av. Laplace, 94110 Arcueil – RER B stacja „Laplace”)

Anonimowość jest podstawową zasadą Anonimowych Alkoholików

Nam się udało – Tobie też się może udać

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 0,8 €/słowo; przy powtórzeniach – od trzeciego razu – 0,5 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe – we Wkładce G.K.: 5 € („szukam pracy” – 3 €); przy powtórzeniach – 50% ceny; – „usługi” – do 10 słów: – 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów – 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) – dopłata wynosi –1 € na tydzień („usługi” – 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) – inf. i cennik w redakcji GK – 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris – II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

PARYZ : 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi;
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

WYJAZDY DO POLSKI 7 razy w tygodniu, 2 razy dziennie:
14³⁰ - ekspres Południe Polski - Podkarpacie,
16⁰⁰ - reszta Polski; w sumie 120 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

LE CINQUIÈME CRAYON

Profesjonalne usługi
projektowania graficznego

- strony www, sklepy on-line,
- koperty, papier firmowy,
- wizytówki, ulotki, kalendarze itp.

Szczegółową ofertę znajdą Państwo na:

www.CinquiemeCrayon.eu
contact@cinquiemecrayon.eu

kom. 06 23 86 67 37 | tel./fax: 01 77 21 63 44

École Privée NAZARETH

Szkoła Języka Francuskiego

21 lat doświadczenia w Paryżu!!!

Cours Privé d'Enseignement Supérieur - déclaré à l'Académie de Paris
przygotowanie do: DILE, DELF, DALF, TCF i na wyższe studia
Zajęcia wieczorne i sobotnie - 20, rue Legendre, Paris 17

status studenta

Zapisy na nowy rok szkolny 2011/2012 w czerwcu i wrześniu!

☎ 01 43 03 38 33, ☎ 06 62 69 13 83, ☎ 01 43 05 83 15

COURS DE LANGUE POLONAISE - TOUS NIVEAUX
enseignement individuel ou en groupe, traductions.

Przygotowujemy do: - Europejskich Egzaminów Certyfikacyjnych
z języka polskiego zgodnie z wymogami Rady Europy;
- do matury francuskiej - język polski LV 2 i 3.

www.nazarethfamille.fr

❁ ROZBIÓRKI. WYWÓZ GRUZU. NISKIE CENY!

T. 06.20.03.34.85

❁ SPRZEDAM DOM W CIECHOCINKU. 520 TYS. ZŁ.
T. 0048 54 20 83 30 11.

Katolicka Szkoła Polska
Mater Polonia w Kremlin Biotre
przyjmuje zapisy dzieci na rok szkolny
2011/2012.

Zajęcia w środy lub soboty. Informacje i kontakt:

01.47.26.86.30, 06.99.91.80.28;
e-mail: materpolonia@voila.fr

Dr Danuta Baranowicz-Schouker
chirurgien-dentiste
33, rue Poissonnière - 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15
(mówimy po polsku)

❁ KONKURENCYJNE CENY!!!

- wywóz gruzu - 100 €, - dowóz materiałów - 50 €,
- przeprowadzki - cena do uzgodnienia.
MERCEDES SPRINTER (13m2).

T. 06.01.31.73.00

BIURO TŁUMACZEŃ W. A. KOCZOROWSKI

Tłumacz przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu
90, rue Anatole France - 92290 Châtenay-Malabry
lub

4, villa Juge - 75015 Paris (M° Duplex)

tel. 01 46 60 45 51 lub 06 07 71 52 90; (e-mail: wakocz@aol.com).

Tłumaczenia urzędowe, redakcja podań i pism, formalności
prawno-administracyjne w urzędach, kancelariach notarialnych i sądach.

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY INFORMACJE PRAWNE

S. Bocianowski, dr prawa międzynarodowego,
ekspert sądowy

105 bis, bd de Grenelle, 75015 Paris

Tel. 06 17 98 60 20, tel/fax 01 43 06 00 70, bocianowski@sfr.fr

Sprawy administracyjne, małżeńskie, emerytalne,
spadkowe i notarialne we Francji i w Polsce

Un professeur de polonais donne des cours, niveau
débutant ou avancé, à Paris et la région parisienne.
« Ceux qui veulent apprendre ma langue maternelle, je
les invite à me contacter. »

Nauczycielka z zawodu daje lekcje z języka polskiego
dla dorosłych i dzieci. Posiadam duży staż pracy. Stosuję
sprawdzone, klasyczne metody. Pomagam w przygoto-
wywaniu do egzaminów, pisaniu prac itp.

Jolanta, tel. 06 32 55 99 95, jolantawiertel@yahoo.fr

PODRÓŻE DO POLSKI

* IZABELL - REGULARNY PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW
DO POLSKI POŁUDNIOWEJ. TEL. 01 41 71 12 79; 06 20 87 70 77!

* LUXSUS - PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI - OLSZYNA,
WROCLAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW.

TEL. 01 42 38 63 20; 06 62 75 50 06; (00 48 12) 284 12 50

Poradnia Psychologiczna

przy Parafii Polskiej w Paryżu XVI - 18, rue Claude Lorrain
przyjmuje - bezpłatnie - w niedziele o godz. 17⁰⁰.

GŁOS KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'émigration polonaise)

N° 28 (2419): 31. VII-7. VIII. 2011

Commission paritaire N°: 0515 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) - tél. 01 55 35 32 32

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkate@club-internet.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. inf. Stanisław Jeż - Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół, Tomasz Ptsarek.

Druk (Imprimerie): INDICA - 26, rue de l'Industrie - 92400 Courbevoie; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonnement): 1 rok (1 an) - 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression) : 16.w8.2011

Inf. o prenumeracie na str. 3.

UBEZPIECZENIA PO POLSKU Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

PROGRAM TV

29 sierpnia – 11 września 2011

PONIEDZIAŁEK 29 SIERPNIA

6⁰⁰ Koncert zespołu Ma Ma 6³⁰ Opole 2006 na bis 6⁵⁰ Jeź Kleofas – serial 7⁰⁰ Sześć milionów sekund – serial 7³⁵ Ojciec Mateusz – serial 8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Natura się odptaca – reportaż 11²⁵ Barwy szczęścia – serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Talki z resztą – serial 12⁵⁰ Złotopolscy – telenowela 13²⁰ Czas honoru – serial 14¹⁵ Sto tysięcy bocianów – serial 14⁴⁵ Festiwal Piosenki Rosyjskiej w Zielonej Górze 2011 15⁴⁵ Mysz – film 16⁴⁰ Wielkopolskie Parki Krajobrazowe 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Opowiedz nam swoją historię 18¹⁰ Talki z resztą – serial 18⁵⁰ Gra w miasta – teleturniej 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport 20¹⁵ Komediantka – serial 21¹⁵ Dżem – koncert 22⁰⁰ Pogoda 22⁰⁵ Polska 24 22⁴⁰ Piknik Country Mrągowo 23³⁵ Szansa na Sukces 0³⁰ Pamiętaj o mnie 0⁵⁰ Talki z resztą – serial 1²⁰ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

WTOREK 30 SIERPNIA

6⁰⁰ Opowiedz nam swoją historię 6⁵⁰ Jeź Kleofas – serial 7⁰⁰ Rozalka Olaboga – serial 7³⁵ Ojciec Mateusz – serial 8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Maktowicz w podróży –

magazyn 11²⁵ Barwy szczęścia – serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Talki z resztą – serial 12⁵⁰ Złotopolscy – telenowela 13²⁰ Ranczo – serial 14¹⁵ Polska 24 14⁴⁵ Opole 2007 na bis 15³⁰ 31 Wieczory Humoru i Satyry Lidzbark 2010 15⁵⁵ Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy – serial 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰ Opowiedz nam swoją historię 18¹⁰ Talki z resztą – serial 18⁴⁵ Dzika Polska – serial 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport 20¹⁵ Czwarta władza – serial 21⁰⁵ Mazurska Biesiada Kabaretowa 22⁰⁰ Pogoda 22⁰⁵ Polska 24 22⁴⁰ Zaginiona – serial 23³⁵ Kult piosenki – koncert 0²⁵ Pamiętaj o mnie 0⁴⁵ Talki z resztą – serial 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

ŚRODA 31 SIERPNIA

6⁰⁰ Opowiedz nam swoją historię 6⁵⁰ Jeź Kleofas – serial 7⁰⁰ Banda Rudego Pajaka – serial 7³⁵ Dwie strony medalu – serial 8⁰⁰ Z potrzeby serca – reportaż 8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Smaki czasu z Karolem Okrasą 11²⁵ Barwy szczęścia – serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Perty i dukaty – serial 12⁵⁰ Złotopolscy – telenowela 13²⁰ Ranczo – serial 14¹⁵ Polska 24 14⁵⁰ Mazurska Biesiada Kabaretowa 15⁵⁰ Najdłuższa wojna nowocze-

snej Europy – serial 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰ Opowiedz nam swoją historię 18¹⁰ Perty i dukaty – serial 18³⁵ Wilnoteka – magazyn 18⁵⁰ Błękitne wakacje – magazyn 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport 20¹⁵ Lalka – serial 22⁰⁰ Pogoda 22⁰⁵ Polska 24 22⁴⁰ Pułkownik Dąbek Obrona Gdyni 1939 – dok. 23⁴⁰ Festiwal Jedynki w Sopocie na bis 0²⁵ Gra w miasta – teleturniej 0⁴⁵ Perty i dukaty – serial 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

CZWARTEK 1 WRZEŚNIA

6⁰⁰ Opowiedz nam swoją historię 6⁵⁰ Jeź Kleofas – serial 7⁰⁰ Tajemnica Sagali – serial 7³⁵ Piknik Country Mrągowo 8³⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Wojciech Cejrowski – reportaż 11²⁵ Barwy szczęścia – serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Perty i dukaty – serial 12⁵⁰ Złotopolscy – telenowela 13²⁰ Komediantka – serial 14²⁰ Polska 24 14⁵⁵ Festiwal Jedynki w Sopocie na bis 15⁴⁵ Pułkownik Dąbek Obrona Gdyni 1939 – dok. 16⁴⁰ Mazury nieodkryte – magazyn 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰ Opowiedz nam swoją historię 18¹⁰ Perty i dukaty – serial 18⁴⁵ Reportaż z prawdziwego zdarzenia 19¹⁵ Dobra-

Pielgrzymka do Dadizelle

Związek Bractw Różańcowych we Francji serdecznie zaprasza na doroczną Pielgrzymkę do Dadizelle (Belgia), która odbędzie się w czwartek 1 września 2011 r.

Program:

- godz. 10.30 Msza św.; - przerwa obiadowa; - godz. 15.00. Nabożeństwo Różańcowe.

Przybądźmy licznie oddając cześć Maryi.

Zapisy proszę zgłaszać u prezesek poszczególnych Kół Różańcowych.

Sekretarka
St. Napora

Stella Maris
Polski ośrodek wakacyjny
położony na Opalowym Wybrzeżu obok Le Touquet Paris Plage

Niskie ceny, zniżki dla młodzieży,
dzieci do lat 3 za darmo!

Rezerwacja:
Stella Maris 376 chemin du Baillarquet – 62780 Stella Plage
Tel. 03 21 94 73 65; fax: 03 21 94 63 55;
contact@stellamaris-vacances.com; www.stellamaris-vacances.com

Zaprasza na week-end i wakacje

Pielgrzymka do Fatimy: 9 - 15.10.2011

Pragniemy pielgrzymować do Fatimy, aby uczestniczyć w uroczystościach związanych z rocznicą tutejszych objawień.

Ponadto w programie pielgrzymki m.in.: Lizbona (kościół p.w. św. Antoniego), Alcobaca (klasztor Santa Maria) oraz Tomar, Batalha, Nazare. Koszt pielgrzymki 760 €. Liczba miejsc ograniczona.

Zgłoszenia w biurze parafialnym: 263 bis, rue St-Honoré 75001 Paris. tel. 01 55 35 32 25. Informacje na: www.paris.parafia.info.pl; Zapisu prosimy dokonać do 10 czerwca. Przy zgłoszeniu należy wpłacić 300 €.

nocka 19³⁰ Wiadomości – Sport 20¹⁵ Egzamin z życia – serial 21⁰⁵ Mój pierwszy raz 22⁰⁰ Pogoda 22⁰⁵ Polska 24 22⁴⁰ Dekalog – film 23⁵⁵ Błękitne wakacje – magazyn 0¹⁵ Akcje Specjalnego Znaczenia – dokument 0¹⁵ Perty i dukaty – serial 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

PIĄTEK 2 WRZEŚNIA

6⁰⁰ Opowiedz nam swoją historię 6⁵⁰ Jez Kleofas – serial 7⁰⁰ Mordziaki – serial 7³⁰ Szansa na Sukces 8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Dzika Polska – serial 11²⁵ Świątowiec – magazyn 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Perty i dukaty – serial 12⁵⁰ Złotopolscy – telenowela 13²⁰ Egzamin z życia – serial 14¹⁰ Polska 24 14⁴⁰ Lalka – serial 16⁰⁰ Opole 2009 na bis 16¹⁵ Pod Tatrami – magazyn 16³⁰ Teleplotki 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰ Dżem – koncert 18¹⁰ Perty i dukaty – serial 18⁴⁰ Wojciech Cejrowski – reportaż 19¹⁰ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport 20¹⁵ Na dobre i na złe – serial 21¹⁵ Wideoteka dorosłego człowieka 21⁴⁰ Lidzbarskie Wieczory Humoru i Satyry 22⁰⁰ Pogoda 22⁰⁵ Polska 24 22⁴⁰ Mrzonka – film 23⁵⁰ Hity na czasie 0¹⁵ Maktowicz w podróży – magazyn 0¹⁵ Perty i dukaty – serial 1¹⁰ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

SOBOTA 3 WRZEŚNIA

6⁰⁰ Złotopolscy(5) – telenowela 8¹⁵ Hotel pod żyrafą i nosorożcem – serial 9¹⁵ Polska 24 9⁴⁵ Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy – serial 10⁴⁵ Mój pierwszy raz 11⁴⁵ Ród Gąsieniców – serial 12⁵⁰ Hity na czasie 13¹⁵ Na dobre i na złe – serial 14¹⁰ Maktowicz w podróży – magazyn 14⁴⁰ Pamiętaj o mnie 15⁰⁰ Dwie strony medalu – serial 15³⁰ Dzika Polska – serial 16⁰⁰ Kulturalni PL – magazyn 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Ojciec Mateusz – serial 18¹⁰ Barwy szczęścia(2) – serial 19¹⁰ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport 20¹⁰ Czas honoru – serial 21⁰⁰ Pogoda 21⁰⁵ Lato Zet i Dwójki 22⁰⁵ Spis cudzołożnic – komedia 23¹⁵ Lato Zet i Dwójki 24⁰⁰ 31 Wieczory Humoru i Satyry Lidzbarskie 2010 0²⁵ Ojciec Mateusz – serial 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 4 WRZEŚNIA

5⁴⁰ Talki z resztą(2) – serial 6⁴⁰ Perty i dukaty(3) – serial 8⁰⁰ Awantura o Basię – serial 8³⁰ Ziarno 9⁰⁵ Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy – serial 10⁴⁵ Święto Dziękczynienia za Plony – Jasna Góra 2011 13³⁵ Pod Tatrami – reportaż 13⁴⁵ Pamiętaj o mnie 14⁰⁵ Mazury nieodkryte 14²⁵ Piknik Country Mrągowo 15²⁰ Smaki czasu z Karolem Okrasą 15⁵⁰ Wielkopolskie Parki Krajobrazowe 16⁰⁵ Pierwszy zwycięski – reportaż 16³⁵ Gra w miasta – teleturniej 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰ Ojciec Mateusz – serial 18¹⁰ Barwy szczęścia(2) – serial 19¹⁰ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport 20¹⁰ Ranczo – serial 21⁰⁰ Pogoda 21⁰⁵ Ranczo – serial 22⁰⁰ Żużel – Finał Indywidualnych Mistrzostw Polski 2011 24⁰⁰ Info jazda – magazyn 0²⁰ Ojciec Mate-

usz – serial 1¹⁰ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

PONIEDZIAŁEK 5 WRZEŚNIA

6⁰⁰ Rodzinka.pl – serial 6³⁵ Piknik Country Mrągowo 7³⁰ Rok w ogrodzie 7⁵⁵ Sześć milionów sekund – serial 8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Dwie strony medalu – serial 11²⁵ Barwy szczęścia – serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵ Złotopolscy – telenowela 13²⁰ Czas honoru – serial 14¹⁰ Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy(2) – serial 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Sabat czarownic – koncert 18¹⁵ Plebania – telenowela 18⁴⁵ Rodzinka.pl – serial 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport 20¹⁰ Pogoda 20²⁰ U Pana Boga w ogródku – serial 21¹⁰ Przed wami Big Cyc – koncert 22⁰⁵ Polska 24 23⁰⁰ Barwy szczęścia – serial 23³⁵ Tomasz Lis na żywo 0³⁰ Gra w miasta – teleturniej 0⁵⁰ Plebania – telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

WTOREK 6 WRZEŚNIA

6⁰⁰ Rodzinka.pl – serial 6³⁰ Sabat czarownic – koncert 7²⁰ Dzika Polska – serial 7⁵⁵ Rozalka Olaboga – serial 8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Maktowicz w podróży – magazyn 11²⁵ Barwy szczęścia – serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵ Złotopolscy – telenowela 13¹⁵ Ranczo – serial 14¹⁰ Polska 24 15⁰⁰ Ranczo – serial 16⁰⁰ Czołówka pasmowa 16⁰⁰ Tomasz Lis na żywo 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Program kulturalny 18¹⁵ Plebania – telenowela 18⁴⁵ Rodzinka.pl – serial 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20²⁰ Ojciec Mateusz – serial 21¹⁰ Kabaretowy Klub Dwójki 22⁰⁵ Polska 24 23⁰⁰ Barwy szczęścia – serial 23³⁵ Zaginiona 0²⁵ Pamiętaj o mnie 0⁴⁵ Plebania – telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

ŚRODA 7 WRZEŚNIA

6⁰⁰ Palce lizać 6³⁰ Szansa na Sukces 7³⁰ Gra w miasta – teleturniej 7⁵⁵ Banda Rudego Pajaka – serial 8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Wojciech Cejrowski – reportaż 11²⁵ Barwy szczęścia – serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵ Złotopolscy – telenowela 13²⁰ U Pana Boga w ogródku – serial 14¹⁰ Polska 24 15⁰⁵ Program rozrywkowy 16²⁵ Czołówka pasmowa 16²⁵ Ludzkie sprawy – telenowela 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Magazyn kulturalny 18⁰⁰ Wilnoteka – magazyn 18¹⁵ Plebania – telenowela 18⁴⁵ Palce lizać 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20²⁰ Konopielka – komedia 22⁰⁵ Polska 24 23⁰⁰ Barwy szczęścia – serial 23³⁵ Wybory Polaków 0²⁵ Pamiętaj o mnie 0⁴⁵ Plebania – telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

CZWARTEK 8 WRZEŚNIA

6⁰⁰ Palce lizać 6³⁵ Program kulturalny 7³⁰ Smaki czasu z Karolem Okrasą 8⁰⁰ Tajemnica Sagali – serial 8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Dzika Polska – serial 11²⁵ Barwy szczęścia – serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵ Złotopolscy – telenowela 13²⁰

M jak miłość – serial 14¹⁰ Polska 24 15⁰⁵ Szansa na Sukces 16⁰⁰ Wybory Polaków 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Program rozrywkowy 18¹⁵ Plebania – telenowela 18⁴⁵ Palce lizać 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20²⁰ Nowa – serial 21¹⁵ Egzamin z życia – serial 22⁰⁵ Polska 24 23⁰⁰ Barwy szczęścia – serial 23³⁰ Dekalog – film 0³⁰ Łagodna na drodze 0⁴⁵ Plebania – telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

PIĄTEK 9 WRZEŚNIA

6⁰⁰ Palce lizać 6³⁵ Program ekumeniczny 7⁰⁵ Egzamin z życia – serial 8⁰⁰ Mordziaki – serial 8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁵ Reportaż 11¹⁵ Słownik polsko@polski 11⁴⁵ Smaki polskie – magazyn 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵ Złotopolscy – telenowela 13²⁰ M jak miłość – serial 14¹⁰ Polska 24 15⁰⁰ Przed wami Big Cyc – koncert 15⁵⁵ Dekalog – film 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰ Program rozrywkowy 18¹⁵ Plebania – telenowela 18⁴⁵ Palce lizać 19¹⁰ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20²⁰ Wideoteka dorosłego człowieka 21⁰⁵ Na dobre i na złe – serial 22⁰⁵ Polska 24 23⁰⁰ Niemcy – dramat 0⁵⁰ Plebania – telenowela 1²⁰ Dobranocka 1³⁵ Wiadomości

SOBOTA 10 WRZEŚNIA

6⁰⁰ Złotopolscy(5) – telenowela 8²⁰ Saga prastarej puszczy – dokument 9²⁰ Hotel pod żyrafą i nosorożcem – serial 10¹⁵ Magazyn kulinarny 10⁴⁰ Stawka większa niż życie – film 11⁵⁰ Ojciec Mateusz – serial 12⁴⁰ Polska 24 13³⁰ Na dobre i na złe – serial 14²⁵ Pamiętaj o mnie 14⁴⁵ Dwie strony medalu – serial 15¹⁵ Program rozrywkowy 16⁰⁰ Kulturalni PL – magazyn 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ M jak miłość – serial 18²⁰ Film dokumentalny 19¹⁰ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20¹⁵ Czas honoru – serial 21¹⁰ Polska 24 21⁴⁵ Historie miłosne – dramat 23¹⁵ Program rozrywkowy 0²⁵ M jak miłość – serial 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 11 WRZEŚNIA

6⁰⁵ Plebania(5) – telenowela 8⁰⁵ Saga rodów – magazyn 8²⁵ Wajrak na tropie – dokument 8⁵⁵ Ziarno 9²⁵ Awantura o Basię – serial 9⁵⁵ Program dla młodzieży 10²⁵ Stawka większa niż życie – film 11³⁵ Pamiętaj o mnie 11⁵⁵ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem 12⁴⁵ Pod Tatrami – reportaż 13⁰⁰ Msza św. – Bazylika Prymasowska Wniebowzięcia NMP Gniezno 14²⁰ Program rozrywkowy 15¹⁵ Reportaż polonijny 15³⁵ Smaki czasu z Karolem Okrasą 16⁰⁰ Słownik polsko@polski 16³⁵ Gra w miasta – teleturniej 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰ M jak miłość – serial 18¹⁵ Szansa na Sukces 19¹⁰ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20¹⁵ Ranczo – serial 21¹⁰ Polska 24 21⁵⁰ Kocham Cię Polsko! 23⁰⁵ Czołówka pasmowa 23¹⁰ Publicystyka społeczno-kulturalna 23⁴⁵ Słownik polsko@polski 0²⁰ M jak miłość – serial 1¹⁰ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości □

to już zachód lata...

fol. G. Jędrzejowska

Karty telefoniczne
IRADIUM

Taniej do Polski i po całym świecie!

15€
7,50€

100%
PEŁNA SATYSFACJA
Z SERWISU KART

Punkty sprzedaży:
Kioski supermarkety,
taxiphony, tabac, księgarnie.

Obsługa klienta 7 dni w tygodniu od 9.00 do 21.00
☎ 0811 600 311 ☎ 0 1 70 75 19 11

CZAS KOMUNIKACJI NA KARCIE ZA 15€		MAKSYMALNY CZAS ROZMOWY
Polska	1800*	min
GSM Polska	300*	min
Niemcy	1250*	min
USA+GSM	1500*	min
Włochy	1000*	min
Anglia	1500*	min
Kanada+GSM	1500*	min
Francja	1250*	min
GSM Francja	111*	min

* Dodatkowa opłata za połączenie. Warunki określone przez A.R.T. Numer odradzany z telefonu komórkowego.

Połączenie międzynarodowe w cenie rozmowy miejscowej!**

0,014€/mn

Wybierz

☎ 0811 65 48 48

Następnie numer korespondenta

BEZ ABONAMENTU! BEZ KODU! PROSTO! TANIO!

POLSKA
USA + GSM
Kanada + GSM
Francja

Niemcy
Anglia
Austria
Norwegia
Włochy

Dania
Hiszpania
Belgia
Rosja
Szwecja...

GSM POLSKA 0,09 €/mn 0821 61 48 48

Obsługa klienta informacje rachunki i ceny
7 dni w tygodniu od 9.00 do 21.00

☎ 0811 300 348*

www.no-limit-telecom.com

Un service du Groupe
IRADIUM

* 0,014€/min (19.00 - 08.00 w tygodniu, w święta i w weekend); 0,028€/min (08.00 - 19.00) połączenie z aparatu stacjonarnego.
** Zobacz listę krajów. Warunki sprzedaży na www.no-limit-telecom.com